

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)

της 25ης Ιουλίου 2018*

«Προδικαστική παραπομπή – Κοινή πολιτική στους τομείς του ασύλου και της επικουρικής προστασίας – Απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας – Οδηγία 2011/95/ΕΕ – Άρθρο 12 – Αποκλεισμός από το καθεστώς πρόσφυγα – Πρόσωπα που είναι εγγεγραμμένα στην Υπηρεσία Αρωγής και Έργων του ΟΗΕ για τους Παλαιστίνιους Πρόσφυγες στην Εγγύς Ανατολή (UNRWA) – Ύπαρξη “πρώτης χώρας ασύλου”, για Παλαιστίνιο πρόσφυγα, στη ζώνη επιχειρήσεων της UNRWA – Κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση διεθνούς προστασίας – Οδηγία 2013/32/ΕΕ – Άρθρο 46 – Δικαίωμα πραγματικής προσφυγής – Πλήρης και ex nunc εξέταση – Έκταση των εξουσιών του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου – Εξέταση των αναγκών διεθνούς προστασίας από τον δικαστή – Εξέταση λόγων απαραδέκτου»

Στην υπόθεση C-585/16,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής απόφασης δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Administrativen sad Sofia-grad (διοικητικό πρωτοδικείο Σόφιας, Βουλγαρία) με απόφαση της 8ης Νοεμβρίου 2016, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 18 Νοεμβρίου 2016, στο πλαίσιο της δίκης

Serin Alheto

κατά

Zamestnik-predsedatel na Darzhavna agentsia za bezhantsite

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους Κ. Lenaerts, Πρόεδρο, Μ. Ilešič (εισηγητή), L. Bay Larsen, T. von Danwitz, A. Rosas, J. Malenovský και E. Levits, προέδρους τμήματος, E. Juhász, A. Borg Barthet, F. Biltgen, K. Jürimäe, Κ. Λυκούργο και Μ. Βηλαρά, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. Mengozzi

γραμματέας: Μ. Alekseev, διοικητικός υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζήτησης της 23ης Ιανουαρίου 2018,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η S. Alheto, εκπροσωπούμενη από τους P. Zhelev, V. Nilsen, G. Voynov, G. Toshev, M. Andreeva και I. Savona, advokati,
- η Τσεχική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους Μ. Smolek και J. Vlácil,

* Γλώσσα διαδικασίας: η βουλγαρική.

- η Ουγγρική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους G. Tornyai, M. Z. Fehér και G. Koós, καθώς και από την M. M. Tátrai,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τις M. Κοντού-Durande και C. Georgieva-Kecsmar καθώς και από τον I. Zaloguin,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 17ης Μαΐου 2018,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής απόφασης αφορά την ερμηνεία του άρθρου 12, παράγραφος 1, της οδηγίας 2011/95/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας (ΕΕ 2011, L 337, σ. 9), καθώς και του άρθρου 35 και του άρθρου 46, παράγραφος 3, της οδηγίας 2013/32/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας (ΕΕ 2013, L 180, σ. 60).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Serin Alheto και του zamestnik-predsdatel na Darzhavna agentsia za bezhantsite (αναπληρωτή διευθυντή της κρατικής υπηρεσίας για τους πρόσφυγες, Βουλγαρία) (στο εξής: DAB), η οποία αφορούσε την απόρριψη της αίτησης διεθνούς προστασίας της S. Alheto από τον αναπληρωτή διευθυντή της DAB.

Το νομικό πλαίσιο

Το διεθνές δίκαιο

Η Σύμβαση της Γενεύης

- 3 Η Σύμβαση περί του καθεστώτος των προσφύγων, η οποία υπεγράφη στη Γενεύη στις 28 Ιουλίου 1951 [*Recueil des traités des Nations unies*, τόμος 189, σ. 150, αριθ. 2545 (1954)], τέθηκε σε ισχύ στις 22 Απριλίου 1954. Συμπληρώθηκε και τροποποιήθηκε με το πρωτόκολλο περί του καθεστώτος των προσφύγων που συνήφθη στη Νέα Υόρκη στις 31 Ιανουαρίου 1967 που τέθηκε σε ισχύ στις 4 Οκτωβρίου 1967 (στο εξής: Σύμβαση της Γενεύης).
- 4 Το άρθρο 1Α της Σύμβασης της Γενεύης, στον ορισμό του όρου «πρόσφυγας», αναφέρεται ιδίως στον κίνδυνο δίωξης.
- 5 Το άρθρο 1 Δ της σύμβασης αυτής προβλέπει τα εξής:

«Η Σύμβασις αυτή δεν εφαρμόζεται επί προσώπων άτινα απολαύουν σήμερα προστασίας ή συνδρομής παρεχομένης ουχί υπό του Υπάτου Αρμοστού των Ηνωμένων Εθνών διά τους πρόσφυγας αλλά εκ μέρους ετέρου οργάνου ή Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών.

Όταν η ως άνω προστασία ή συνδρομή παύση παρεχομένη δι' οιαδήποτε αιτίαν χωρίς συγχρόνως να έχει οριστικώς ρυθμισθή η τύχη των προσώπων τούτων, συμφώνως προς τας υπό της Γενικής Συνελεύσεως των Ηνωμένων Εθνών ληφθείσας σχετικές αποφάσεις, τα πρόσωπα ταύτα θα απολαύουν αυτομάτως των εκ της Συμβάσεως ταύτης απορρεόντων ευεργετημάτων.»

Η Υπηρεσία Αρωγής και Έργων των Ηνωμένων Εθνών για τους Παλαιστίνιους Πρόσφυγες στην Εγγύς Ανατολή (UNRWA)

- 6 Η Υπηρεσία Αρωγής και Έργων των Ηνωμένων Εθνών για τους Παλαιστίνιους Πρόσφυγες στην Εγγύς Ανατολή (United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East, στο εξής: UNRWA) συνεστήθη με το ψήφισμα 302 (IV) της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών, της 8ης Δεκεμβρίου 1949, σχετικά με την αρωγή προς τους Παλαιστίνιους πρόσφυγες. Αποστολή της είναι να μεριμνά για την ευημερία και την ανθρώπινη ανάπτυξη των Παλαιστίνιων προσφύγων.
- 7 Η ζώνη επιχειρήσεων της UNRWA περιλαμβάνει τη Λωρίδα της Γάζας, τη Δυτική Όχθη, την Ιορδανία, τον Λίβανο και τη Συρία.

Το δίκαιο της Ένωσης

Η οδηγία 2011/95

- 8 Η οδηγία 2011/95 εκδόθηκε βάσει του άρθρου 78, παράγραφος 2, στοιχεία α' και β', ΣΛΕΕ, το οποίο ορίζει τα εξής:

«Για τους σκοπούς της [ανάπτυξης κοινής πολιτικής στους τομείς του ασύλου, της επικουρικής προστασίας και της προσωρινής προστασίας με στόχο να παρέχεται το κατάλληλο καθεστώς σε οποιοδήποτε υπήκοο τρίτης χώρας χρήζει διεθνούς προστασίας και να εξασφαλίζεται η τήρηση της αρχής της μη επαναπροώθησης], το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία, λαμβάνουν μέτρα όσον αφορά κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου, στο οποίο περιλαμβάνονται:

- α) ενιαίο καθεστώς ασύλου υπέρ των υπηκόων τρίτων χωρών, το οποίο ισχύει σε όλη την Ένωση,
  - β) ενιαίο καθεστώς επικουρικής προστασίας για τους υπηκόους τρίτων χωρών που χρήζουν διεθνούς προστασίας, χωρίς να τους χορηγείται ευρωπαϊκό άσυλο».
- 9 Το άρθρο 2 της οδηγίας αυτής ορίζει τα εξής:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, νοούνται ως:

- α) “διεθνής προστασία”, το καθεστώς πρόσφυγα και το καθεστώς επικουρικής προστασίας, όπως ορίζονται στα στοιχεία ε) και ζ)·

[...]

- γ) “σύμβαση της Γενεύης”, η σύμβαση περί του καθεστώτος των προσφύγων που υπεγράφη στη Γενεύη στις 28 Ιουλίου 1951, όπως τροποποιήθηκε με το πρωτόκολλο της Νέας Υόρκης της 31ης Ιανουαρίου 1967·

- δ) “πρόσφυγας”, ο υπήκοος τρίτης χώρας ο οποίος, συνεπεία βάσιμου φόβου δίωξης λόγω φυλής, θρησκείας, ιθαγένειας, πολιτικών πεποιθήσεων ή ιδιότητας μέλους ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας, ευρίσκεται εκτός της χώρας της ιθαγένειάς του και δεν είναι σε θέση ή, λόγω του φόβου αυτού,

δεν επιθυμεί να θέσει εαυτόν υπό την προστασία της εν λόγω χώρας ή ο ανιθαγενής ο οποίος, ευρισκόμενος εκτός της χώρας της προηγούμενης συνήθους διαμονής του για τους ίδιους προαναφερθέντες λόγους, δεν είναι σε θέση ή, λόγω του φόβου αυτού, δεν επιθυμεί να επιστρέψει σε αυτήν και στον οποίο δεν έχει εφαρμογή το άρθρο 12·

- ε) “καθεστώς πρόσφυγα”, η εκ μέρους κράτους μέλους αναγνώριση υπηκόου τρίτης χώρας ή ανιθαγενούς ως πρόσφυγα·
- στ) “πρόσωπο που δικαιούται επικουρική προστασία”, ο υπήκοος τρίτης χώρας ή ο ανιθαγενής που δεν πληροί τις προϋποθέσεις για να αναγνωρισθεί ως πρόσφυγας, αλλά σε σχέση με τον οποίο υπάρχουν ουσιώδεις λόγοι να πιστεύεται ότι, εάν ο ενδιαφερόμενος επιστρέψει στη χώρα της καταγωγής του ή, στην περίπτωση ανιθαγενούς, στη χώρα της προηγούμενης συνήθους διαμονής του, θα αντιμετωπίσει πραγματικό κίνδυνο να υποστεί σοβαρή βλάβη, όπως ορίζεται στο άρθρο 15, και στον οποίο δεν έχει εφαρμογή το άρθρο 17 παράγραφοι 1 και 2, και που δεν είναι σε θέση ή, λόγω του κινδύνου αυτού, δεν επιθυμεί να θέσει εαυτόν υπό την προστασία της εν λόγω χώρας·
- ζ) “καθεστώς επικουρικής προστασίας”, η εκ μέρους κράτους μέλους αναγνώριση υπηκόου τρίτης χώρας ή ανιθαγενούς ως προσώπου που δικαιούται επικουρική προστασία·

[...]».

- 10 Το άρθρο 4, παράγραφος 3, της εν λόγω οδηγίας ορίζει τα εξής:

«Η αξιολόγηση της αίτησης διεθνούς προστασίας θα πρέπει να γίνεται σε εξατομικευμένη βάση και να περιλαμβάνει τη συνεκτίμηση:

- α) όλων των συναφών στοιχείων που σχετίζονται με τη χώρα καταγωγής κατά τον χρόνο λήψης απόφασης σχετικά με την αίτηση, συμπεριλαμβανομένων των νόμων και των κανονισμών στη χώρα καταγωγής και του τρόπου εφαρμογής τους·
- β) των συναφών δηλώσεων και εγγράφων που υπέβαλε ο αιτών, συμπεριλαμβανομένων στοιχείων σχετικά με το εάν ο αιτών έχει ήδη ή ενδέχεται να υποστεί δίωξη ή σοβαρή βλάβη·
- γ) της ατομικής κατάστασης και των προσωπικών περιστάσεων του αιτούντος, συμπεριλαμβανομένων παραγόντων όπως το προσωπικό ιστορικό, το φύλο και η ηλικία, ούτως ώστε να εκτιμηθεί εάν, βάσει των προσωπικών περιστάσεων του αιτούντος, οι πράξεις στις οποίες έχει ήδη ή θα μπορούσε να εκτεθεί ισοδυναμούν με δίωξη ή σοβαρή βλάβη·
- δ) εάν οι δραστηριότητες του αιτούντος από τότε που εγκατέλειψε τη χώρα καταγωγής του ανελήφθησαν με αποκλειστικό ή κύριο σκοπό τη δημιουργία των απαραίτητων συνθηκών για την υποβολή αίτησης διεθνούς προστασίας, ούτως ώστε να εκτιμηθεί εάν ο ενδιαφερόμενος θα εκτεθεί, συνεπεία των εν λόγω δραστηριοτήτων, σε δίωξη ή σοβαρή βλάβη σε περίπτωση επιστροφής του στην εν λόγω χώρα·
- ε) εάν θα ήταν εύλογο να αναμένεται ότι ο αιτών θα θέσει εαυτόν υπό την προστασία άλλης χώρας την ιθαγένεια της οποίας θα μπορούσε να διεκδικήσει.»

- 11 Το άρθρο 5, παράγραφος 1, της ίδιας οδηγίας ορίζει τα εξής:

«Ο βάσιμος φόβος δίωξης ή ο πραγματικός κίνδυνος σοβαρής βλάβης μπορεί να στηρίζεται σε γεγονότα τα οποία επήλθαν μετά την αναχώρηση του αιτούντος από τη χώρα καταγωγής του.»

- 12 Το άρθρο 7 της οδηγίας 2011/95 φέρει τον τίτλο «Υπεύθυνοι προστασίας» και στις παραγράφους 1 και 2 ορίζει τα εξής:

«1. Η προστασία κατά της δίωξης ή της σοβαρής βλάβης μπορεί να παρέχεται μόνο από:

- α) το κράτος· ή
- β) ομάδες ή οργανώσεις, συμπεριλαμβανομένων διεθνών οργανισμών, που ελέγχουν το κράτος ή σημαντικό μέρος του εδάφους του κράτους,

υπό την προϋπόθεση ότι επιθυμούν να προσφέρουν προστασία σύμφωνα με την παράγραφο 2 και είναι σε θέση να το πράξουν.

2. Η προστασία κατά της δίωξης ή της σοβαρής βλάβης πρέπει να είναι αποτελεσματική και μη προσωρινή. Η προστασία αυτή παρέχεται κατά κανόνα όταν οι υπεύθυνοι της παραγράφου 1 στοιχεία α) και β) λαμβάνουν εύλογα μέτρα για να αποτρέψουν τη δίωξη ή την πρόκληση σοβαρής βλάβης, μεταξύ άλλων με τη λειτουργία αποτελεσματικού νομικού συστήματος για τον εντοπισμό, την ποινική δίωξη και τον κολασμό πράξεων που συνιστούν δίωξη ή σοβαρή βλάβη, και όταν ο αιτών έχει πρόσβαση στην προστασία αυτή.»

- 13 Τα άρθρα 9 και 10 της οδηγίας αυτής, που περιλαμβάνονται στο κεφάλαιο III της οδηγίας, με τίτλο «Αναγνώριση προσώπου ως πρόσφυγα», ορίζουν τα στοιχεία που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη προκειμένου να κριθεί αν ο αιτών έχει υποστεί ή ενδέχεται να υποστεί δίωξη ή σοβαρή βλάβη.

- 14 Το άρθρο 12 της εν λόγω οδηγίας, το οποίο περιλαμβάνεται επίσης στο κεφάλαιο III, έχει τον τίτλο «Αποκλεισμός από το καθεστώς πρόσφυγα» και ορίζει τα εξής:

«1. Υπήκοος τρίτης χώρας ή ανιθαγενής αποκλείεται από το καθεστώς πρόσφυγα εφόσον:

- α) εμπίπτει στο πεδίο του άρθρου 1 σημείου Δ, της σύμβασης της Γενεύης, το οποίο αφορά την παροχή προστασίας ή συνδρομής από όργανα ή οργανισμούς των Ηνωμένων Εθνών, εκτός της UNHCR. Σε περίπτωση που η εν λόγω προστασία ή συνδρομή έχει παύσει για οποιοδήποτε λόγο, χωρίς να έχει διευθετηθεί οριστικά η κατάσταση των προσώπων αυτών σύμφωνα με τα οικεία ψηφίσματα της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών, τα εν λόγω πρόσωπα θα δικαιούνται αυτοδικαίως τα ευεργετήματα της παρούσας οδηγίας·

[...].»

- 15 Το άρθρο 15 της ίδιας οδηγίας περιλαμβάνεται στο κεφάλαιο V αυτής, το οποίο επιγράφεται «Αναγνώριση προσώπου ως δικαιούχου επικουρικής προστασίας». Το άρθρο αυτό προβλέπει τα εξής:

«Η σοβαρή βλάβη συνίσταται σε:

- α) θανατική ποινή ή εκτέλεση· ή
- β) βασανιστήρια ή απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία του αιτούντος στη χώρα καταγωγής του· ή
- γ) σοβαρή και προσωπική απειλή κατά της ζωής ή της σωματικής ακεραιότητας αμάχου λόγω αδιάκριτης ασκήσεως βίας σε καταστάσεις διεθνούς ή εσωτερικής ένοπλης σύρραξης.»

- 16 Το άρθρο 17 της οδηγίας 2011/95, το οποίο περιλαμβάνεται επίσης στο κεφάλαιο V της οδηγίας, ορίζει τις καταστάσεις στις οποίες αποκλείεται η επικουρική προστασία.

- 17 Το άρθρο 21 της οδηγίας αυτής φέρει τον τίτλο «Προστασία από την επαναπροώθηση» και στην παράγραφο 1 ορίζει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη σέβονται την αρχή της μη επαναπροώθησης σύμφωνα με τις διεθνείς τους υποχρεώσεις.»

- 18 Το κεφάλαιο IX της εν λόγω οδηγίας επιγράφεται «Τελικές διατάξεις» και περιλαμβάνει τα άρθρα 38 έως 42. Το άρθρο 39, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας αυτής ορίζει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με τα άρθρα 1, 2, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 16, 19, 20, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34 και 35 έως τις 21 Δεκεμβρίου 2013. Γνωστοποιούν αμέσως στην Επιτροπή το κείμενο των εν λόγω διατάξεων.»

- 19 Το άρθρο 40 της ίδιας οδηγίας ορίζει τα εξής:

«Η οδηγία 2004/83/EK [του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για θέσπιση ελάχιστων απαιτήσεων για την αναγνώριση και το καθεστώς των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως προσφύγων ή ως προσώπων που χρήζουν διεθνούς προστασίας για άλλους λόγους (ΕΕ 2004, L 304, σ. 12)], καταργείται για τα κράτη μέλη που δεσμεύονται από την παρούσα οδηγία από τις 21 Δεκεμβρίου 2013, [...]

Για τα κράτη μέλη που δεσμεύονται από την παρούσα οδηγία, οι παραπομπές στην καταργηθείσα οδηγία νοούνται ως παραπομπές στην παρούσα οδηγία [...].»

- 20 Κατά το άρθρο 41 της οδηγίας 2011/95:

«Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Τα άρθρα 1, 2, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 16, 19, 20, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34 και 35 εφαρμόζονται από τις 22 Δεκεμβρίου 2013.»

- 21 Το κείμενο των άρθρων 12 και 15 της οδηγίας 2011/95 αντιστοιχεί σε εκείνο των άρθρων 12 και 15 της οδηγίας 2004/83.

Η οδηγία 2013/32

- 22 Η οδηγία 2013/32 εκδόθηκε βάσει του άρθρου 78, παράγραφος 2, στοιχείο δ', ΣΛΕΕ, το οποίο προβλέπει τη θέσπιση κοινών διαδικασιών για τη χορήγηση και την ανάκληση του ενιαίου καθεστώτος ασύλου ή επικουρικής προστασίας.

- 23 Οι αιτιολογικές σκέψεις 4, 13, 16, 18 και 22 της οδηγίας αυτής έχουν ως εξής:

«(4) [...] [Το] κοινό ευρωπαϊκό σύστημα για το άσυλο θα πρέπει βραχυπρόθεσμα να περιλαμβάνει κοινές απαιτήσεις για δίκαιες και αποτελεσματικές διαδικασίες ασύλου στα κράτη μέλη και, πιο μακροπρόθεσμα, ενωσιακούς κανόνες που θα καταλήξουν σε κοινή διαδικασία ασύλου στην Ένωση.

[...]

(13) Η προσέγγιση των κανόνων σχετικά με τις διαδικασίες χορήγησης και ανάκλησης της διεθνούς προστασίας αναμένεται να συμβάλει στον περιορισμό των δευτερογενών μετακινήσεων των αιτούντων διεθνή προστασία μεταξύ των κρατών μελών, όταν αυτές οφείλονται στις διαφορές των νομικών πλαισίων, και να οδηγήσει στη δημιουργία ισοδύναμων συνθηκών για την εφαρμογή της οδηγίας [2011/95] στα κράτη μέλη.

[...]

(16) Είναι βασικό να λαμβάνονται οι αποφάσεις για όλες τις αιτήσεις διεθνούς προστασίας με βάση τα γεγονότα και [σε πρώτο χρόνο] από αρχές το προσωπικό των οποίων έχει την απαραίτητη γνώση ή κατάρτιση στον τομέα της διεθνούς προστασίας.

[...]

(18) Είναι προς το συμφέρον τόσο των κρατών μελών όσο και των αιτούντων διεθνή προστασία να λαμβάνεται απόφαση επί των αιτήσεων το συντομότερο δυνατό, με την επιφύλαξη της διεξαγωγής κατάλληλης και πλήρους εξέτασης.

[...]

(22) Επίσης, είναι προς το συμφέρον τόσο των κρατών μελών όσο και των αιτούντων να διασφαλίζεται η ορθή αναγνώριση των αναγκών διεθνούς προστασίας ήδη στον πρώτο βαθμό. Για το σκοπό αυτό, θα πρέπει να παρέχονται στους αιτούντες, από τον πρώτο βαθμό και δωρεάν, νομικές και διαδικαστικές πληροφορίες, λαμβανομένης υπόψη της προσωπικής τους κατάστασης. Η παροχή αυτών των πληροφοριών θα πρέπει, μεταξύ άλλων, να επιτρέψει στους αιτούντες να κατανοήσουν καλύτερα τη διαδικασία, και επομένως να τους βοηθήσει να συμμορφωθούν με τις σχετικές υποχρεώσεις. [...]

24 Το άρθρο 1 της οδηγίας 2013/32 έχει ως εξής:

«Σκοπός της παρούσας οδηγίας είναι η θέσπιση κοινών διαδικασιών για τη χορήγηση και ανάκληση της διεθνούς προστασίας δυνάμει της οδηγίας [2011/95].»

25 Κατά το άρθρο 2 της οδηγίας 2013/32:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας νοούνται ως:

[...]

στ) “αποφαινώμενη αρχή”: κάθε οιοσδήποτε δικαστική ή διοικητική αρχή κράτους μέλους υπεύθυνη για την εξέταση των αιτήσεων διεθνούς προστασίας και αρμόδια για τη λήψη αποφάσεων πρωτοβαθμίως στις εν λόγω υποθέσεις·

[...]».

26 Το άρθρο 4 της οδηγίας 2013/32 προβλέπει τα εξής:

«1. Για όλες τις διαδικασίες, τα κράτη μέλη ορίζουν αποφαινώμενη αρχή υπεύθυνη για τη δέουσα εξέταση των αιτήσεων βάσει της παρούσας οδηγίας. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να παρέχονται στην εν λόγω αρχή τα κατάλληλα μέσα, συμπεριλαμβανομένου επαρκούς και ικανού προσωπικού, για την άσκηση των καθηκόντων της σύμφωνα με την παρούσα οδηγία.

[...]

3. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε το προσωπικό της αποφαινόμενης αρχής που αναφέρεται στην παράγραφο 1 να είναι καλά καταρτισμένο. [...] Τα πρόσωπα τα οποία διενεργούν τη συνέντευξη του αιτούντος σύμφωνα με την παρούσα οδηγία διαθέτουν επίσης γενική γνώση των προβλημάτων που θα μπορούσαν να επηρεάσουν αρνητικά την ικανότητα του αιτούντος για συνέντευξη, όπως ενδείξει ότι ο αιτών μπορεί να έχει υποστεί βασανισμό κατά το παρελθόν.

[...]»

27 Το άρθρο 10, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής ορίζει τα εξής:

«Κατά την εξέταση αιτήσεων διεθνούς προστασίας, η αποφαινόμενη αρχή εξακριβώνει καταρχάς κατά πόσον οι αιτούντες μπορούν να αναγνωρισθούν ως πρόσφυγες και, σε αντίθετη περίπτωση, εξακριβώνει κατά πόσον οι αιτούντες δικαιούνται επικουρικής προστασίας.»

28 Το άρθρο 12 της εν λόγω οδηγίας έχει ως εξής:

«1. Τα κράτη μέλη, με τις διαδικασίες του κεφαλαίου III, μεριμνούν ώστε να παρέχονται σε όλους τους αιτούντες οι ακόλουθες εγγυήσεις:

α) να ενημερώνονται, σε γλώσσα την οποία κατανοούν ή ευλόγως θεωρείται ότι κατανοούν, για τη διαδικασία που ακολουθείται και για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους κατά τη διαδικασία καθώς και για τις τυχόν συνέπειες της μη συμμόρφωσης προς τις υποχρεώσεις τους και της μη συνεργασίας με τις αρχές· να ενημερώνονται για τις προθεσμίες, ως προς τα μέσα που έχουν στη διάθεσή τους ώστε να συμμορφωθούν με την υποχρέωση για υποβολή των στοιχείων όπως αναφέρεται στο άρθρο 4 της οδηγίας [2011/95] καθώς και ως προς τις συνέπειες ρητής ή σιωπηρής ανάκλησης της αίτησης. Οι εν λόγω πληροφορίες τους δίδονται εγκαίρως ώστε να μπορέσουν να ασκήσουν τα δικαιώματα που εγγυάται η παρούσα οδηγία και να συμμορφωθούν με τις υποχρεώσεις που περιγράφονται στο άρθρο 13·

β) να τους παρέχονται υπηρεσίες διερμηνέα, όταν αυτό είναι απαραίτητο για να εκθέσουν την περίπτωση τους στις αρμόδιες αρχές. Τα κράτη μέλη θεωρούν απαραίτητο να παρέχουν αυτές τις υπηρεσίες τουλάχιστον όταν ο αιτών πρέπει να εξετασθεί στο πλαίσιο συνέντευξης όπως αναφέρεται στα άρθρα 14 έως 17 και 34 και δεν μπορεί να εξασφαλισθεί η δέουσα επικοινωνία χωρίς διερμηνέα. [...]

[...]»

29 Το άρθρο 13, παράγραφος 1, της ίδιας οδηγίας προβλέπει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη επιβάλλουν στους αιτούντες την υποχρέωση να συνεργάζονται με τις αρμόδιες αρχές με σκοπό την εξακρίβωση της ταυτότητάς τους και των λοιπών στοιχείων που αναφέρονται στο άρθρο 4 παράγραφος 2 της οδηγίας [2011/95]. [...]»

30 Το άρθρο 33, παράγραφος 2, της οδηγίας 2013/32 ορίζει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη μπορούν να θεωρήσουν αίτηση για διεθνή προστασία ως απαράδεκτη μόνο εάν:

[...]

β) μια χώρα που δεν είναι κράτος μέλος θεωρείται ως πρώτη χώρα ασύλου για τον αιτούντα, σύμφωνα με το άρθρο 35·

γ) μια χώρα που δεν είναι κράτος μέλος θεωρείται ως ασφαλής τρίτη χώρα για τον αιτούντα, σύμφωνα με το άρθρο 38·

[...]».

31 Το άρθρο 34, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας αυτής έχει ως εξής:

«Πριν από τη λήψη απόφασης από την αποφαινόμενη αρχή για το παραδεκτό αίτησης διεθνούς προστασίας, τα κράτη μέλη επιτρέπουν στους αιτούντες να εκθέσουν τις απόψεις τους σχετικά με την εφαρμογή των λόγων που προβλέπει το άρθρο 33 στην περίπτωση τους. Για τον σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη προβαίνουν σε προσωπική συνέντευξη σχετικά με το παραδεκτό της αίτησης. [...]»

32 Το άρθρο 35 της εν λόγω οδηγίας προβλέπει τα εξής:

«Μια χώρα μπορεί να θεωρηθεί ως πρώτη χώρα ασύλου για ένα συγκεκριμένο αιτούντα εάν:

- α) έχει αναγνωρισθεί ως πρόσφυγας από τη χώρα αυτή και απολαύει ακόμη της σχετικής προστασίας· ή
- β) απολαύει άλλης επαρκούς προστασίας στην εν λόγω χώρα, επωφελούμενος μεταξύ άλλων από την αρχή της μη επαναπροώθησης,

με την προϋπόθεση ότι θα γίνει εκ νέου δεκτός στη χώρα αυτή.

Κατά την εφαρμογή της έννοιας της πρώτης χώρας ασύλου στη συγκεκριμένη περίπτωση του αιτούντος, τα κράτη μέλη μπορούν να λαμβάνουν υπόψη τους το άρθρο 38 παράγραφος 1. Δίδεται στον αιτούντα η δυνατότητα να αμφισβητήσει την εφαρμογή της έννοιας της πρώτης χώρας ασύλου στη συγκεκριμένη περίπτωση του.»

33 Το άρθρο 36, παράγραφος 1, της ίδιας οδηγίας προβλέπει τα εξής:

«Τρίτη χώρα που έχει χαρακτηριστεί ως ασφαλής χώρα καταγωγής σύμφωνα με την παρούσα οδηγία μπορεί, έπειτα από ατομική εξέταση της αίτησης, να θεωρηθεί ως ασφαλής χώρα καταγωγής για συγκεκριμένο αιτούντα μόνο εφόσον ο αιτών:

- α) έχει την ιθαγένεια της χώρας αυτής· ή
- β) είναι ανιθαγενής και είχε προηγουμένως τη συνήθη διαμονή του στην εν λόγω χώρα

και δεν έχει προβάλει σοβαρούς λόγους για να θεωρηθεί ότι η χώρα δεν είναι ασφαλής χώρα καταγωγής υπό τις συγκεκριμένες συνθήκες στις οποίες ευρίσκεται και όσον αφορά τον χαρακτηρισμό του ως δικαιούχου διεθνούς προστασίας σύμφωνα με την οδηγία [2011/95/].»

34 Το άρθρο 38 της οδηγίας 2013/32 ορίζει τα ακόλουθα:

«1. Τα κράτη μέλη μπορούν να εφαρμόζουν την έννοια των ασφαλών τρίτων χωρών μόνο εφόσον οι αρμόδιες αρχές κρίνουν ότι η μεταχείριση του αιτούντος διεθνή προστασία στην οικεία τρίτη χώρα θα πληροί τα εξής κριτήρια:

- α) δεν απειλούνται η ζωή και η ελευθερία λόγω φυλής, θρησκείας, ιθαγένειας, κοινωνικής τάξης ή πολιτικών πεποιθήσεων·
- β) δεν υπάρχει κίνδυνος σοβαρής βλάβης, όπως ορίζεται στην οδηγία [2011/95/].
- γ) τηρείται η αρχή της μη επαναπροώθησης σύμφωνα με τη σύμβαση της Γενεύης·

δ) τηρείται η απαγόρευση της απομάκρυνσης κατά παράβαση του δικαιώματος αποφυγής των βασανιστηρίων και της σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης, όπως ορίζεται στο διεθνές δίκαιο· και

ε) υπάρχει η δυνατότητα να ζητηθεί το καθεστώς του πρόσφυγα και, στην περίπτωση που ο αιτών αναγνωρισθεί ως πρόσφυγας, να του χορηγηθεί προστασία σύμφωνα με τη σύμβαση της Γενεύης.

2. Η εφαρμογή της έννοιας της ασφαλούς τρίτης χώρας υπόκειται στους κανόνες του εθνικού δικαίου, περιλαμβανομένων:

α) των κανόνων που απαιτούν σύνδεσμο μεταξύ του αιτούντος και της οικείας τρίτης χώρας, βάσει της οποίας θα ήταν εύλογο για τον αιτούντα να μεταβεί στη συγκεκριμένη χώρα·

[...].»

35 Το άρθρο 46 της οδηγίας 2013/32 έχει ως εξής:

«1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι αιτούντες να έχουν δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου κατά των ακόλουθων αποφάσεων:

α) απόφαση επί της αιτήσεως διεθνούς προστασίας, περιλαμβανομένων των αποφάσεων:

- i) με τις οποίες κρίνουν αίτηση ως αβάσιμη όσον αφορά το καθεστώς του πρόσφυγα και/ή το καθεστώς επικουρικής προστασίας,
- ii) με τις οποίες η αίτηση κρίνεται ως απaráδεκτη σύμφωνα με το άρθρο 33 παράγραφος 2,

[...]

3. Προκειμένου να τηρούν τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 1, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε η πραγματική προσφυγή να εξασφαλίζει πλήρη και ex nunc εξέταση τόσο των πραγματικών όσο και των νομικών ζητημάτων, ιδίως, κατά περίπτωση, εξέταση των αναγκών διεθνούς προστασίας σύμφωνα με την οδηγία [2011/95], τουλάχιστον κατά τις διαδικασίες άσκησης ένδικου μέσου ενώπιον πρωτοβάθμιου δικαστηρίου.

[...].»

36 Το άρθρο 51, παράγραφος 1, της οδηγίας 2013/32 προβλέπει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη θεσπίζουν τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις προκειμένου να συμμορφωθούν με τα άρθρα 1 έως 30, το άρθρο 31 παράγραφοι 1, 2 και 6 έως 9, τα άρθρα 32 έως 46, τα άρθρα 49 και 50 και το παράρτημα I έως τις 20 Ιουλίου 2015 το αργότερο. Κοινοποιούν αμέσως στην Επιτροπή το κείμενο αυτών των μέτρων.»

37 Το άρθρο 52, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας αυτής έχει ως εξής:

«Τα κράτη μέλη εφαρμόζουν τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που αναφέρονται στο άρθρο 51 παράγραφος 1 στις αιτήσεις διεθνούς προστασίας που κατατίθενται και στις διαδικασίες ανάκλησης διεθνούς προστασίας που κινούνται μετά την 20ή Ιουλίου 2015 ή σε προηγούμενη ημερομηνία. Αιτήσεις που υποβάλλονται πριν από την 20ή Ιουλίου 2015 και διαδικασίες για την ανάκληση του καθεστώτος του πρόσφυγα που κινούνται πριν από την εν λόγω ημερομηνία διέπονται από τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που θεσπίστηκαν δυνάμει της οδηγίας 2005/85/ΕΚ [του Συμβουλίου, της 1ης Δεκεμβρίου 2005, σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές για τις διαδικασίες με τις οποίες τα κράτη μέλη χορηγούν και ανακαλούν το καθεστώς του πρόσφυγα (ΕΕ 2005, L 326, σ. 13)].»

38 Κατά το άρθρο 53, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 2013/32:

«Η οδηγία [2005/85] καταργείται για τα κράτη μέλη που δεσμεύονται από την παρούσα οδηγία από την 21η Ιουλίου 2015 [...]».

39 Το άρθρο 54, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 2013/32 ορίζει τα εξής:

«Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.»

40 Η δημοσίευση στην οποία αναφέρεται το άρθρο 54 έγινε στις 29 Ιουνίου 2013, συνεπώς η οδηγία 2013/32 τέθηκε σε ισχύ στις 19 Ιουλίου 2013.

41 Τα άρθρα 33, 35, 38 και 46, παράγραφος 1, της οδηγίας 2013/32 αντιστοιχούν στα άρθρα 25, 26, 27 και 39, παράγραφος 1, της οδηγίας 2005/85. Αντιθέτως, το άρθρο 10, παράγραφος 2, το άρθρο 34 και το άρθρο 46, παράγραφος 3, της οδηγίας 2013/32 θεσπίζουν κανόνες που δεν περιλαμβάνονταν στην οδηγία 2005/85.

Το βουλγαρικό δίκαιο

42 Στη Βουλγαρία η εξέταση των αιτήσεων διεθνούς προστασίας διέπεται από τον *Zakon za ubezhishteto i bezhantsite* (νόμο περί ασύλου και προσφύγων, στο εξής: ZUB). Για τη μεταφορά των οδηγιών 2011/95 και 2013/32 στο βουλγαρικό δίκαιο ο ZUB τροποποιήθηκε με νόμους που τέθηκαν, αντιστοίχως, σε ισχύ τον Οκτώβριο του 2015 και τον Δεκέμβριο του 2015.

43 Τα άρθρα 8 και 9 του ZUB επαναλαμβάνουν, κατ' ουσίαν, τα κριτήρια που προβλέπονται στα άρθρα 9, 10 και 15 της οδηγίας 2011/95.

44 Το άρθρο 12, παράγραφος 1, του ZUB ορίζει τα εξής:

«Το καθεστώς πρόσφυγα δεν αναγνωρίζεται σε αλλοδαπό:

[...]

4. όταν απολαύει της προστασίας ή συνδρομής από όργανα ή οργανισμούς των Ηνωμένων Εθνών, εκτός της [UNHCR]· εάν η εν λόγω προστασία ή συνδρομή δεν έχει παύσει, και η κατάσταση του προσώπου αυτού δεν έχει διευθετηθεί οριστικά σύμφωνα με το οικείο ψήφισμα της Γενικής Συνελεύσεως των Ηνωμένων Εθνών, το εν λόγω πρόσωπο μπορεί να απολαύει πλήρως του καθεστώτος της Συμβάσεως [της Γενεύης]·

[...]».

45 Ο ZUB, όπως ίσχυε πριν από τη μεταφορά των οδηγιών 2011/95 και 2013/32 στο βουλγαρικό δίκαιο όριζε, στο άρθρο 12, παράγραφος 1, τα εξής:

«Το καθεστώς πρόσφυγα δεν αναγνωρίζεται σε αλλοδαπό:

[...]

4. όταν απολαύει της προστασίας ή συνδρομής από όργανα ή οργανισμούς των Ηνωμένων Εθνών, εκτός της [UNHCR], και η εν λόγω προστασία ή συνδρομή δεν έχει παύσει και η κατάσταση του προσώπου αυτού δεν έχει διευθετηθεί οριστικά σύμφωνα με ένα οικείο ψήφισμα της Γενικής Συνελεύσεως των Ηνωμένων Εθνών·

[...].».

46 Το άρθρο 13, παράγραφος 2, του ZUB προβλέπει τα εξής:

«Η διαδικασία αναγνώρισεως του καθεστώτος πρόσφυγα δεν κινείται ή περατώνεται όταν ο αλλοδαπός:

[...]

2. διαθέτει καθεστώς πρόσφυγα χορηγηθέν από τρίτο κράτος, ή άλλη αποτελεσματική προστασία η οποία περιλαμβάνει τον σεβασμό της αρχής της μη επαναπροώθησεως, και του οποίου απολαύει ακόμη, υπό την προϋπόθεση ότι θα τύχει επανεισδοχής στο εν λόγω κράτος·

3. Προέρχεται από ασφαλή τρίτη χώρα, υπό την προϋπόθεση ότι θα τύχει επανεισδοχής στην εν λόγω χώρα».

47 Ο ZUB, όπως ίσχυε πριν από τη μεταφορά των οδηγιών 2011/95 και 2013/32 στο βουλγαρικό δίκαιο όριζε, στο άρθρο 13, παράγραφος 2, τα εξής:

«Η διαδικασία αναγνώρισεως του καθεστώτος πρόσφυγα ή του καθεστώτος ανθρωπιστικής προστασίας δεν κινείται ή αναστέλλεται όταν [ο αιτών] διαθέτει:

[...]

2. καθεστώς πρόσφυγα χορηγηθέν από ασφαλή τρίτη χώρα, υπό την προϋπόθεση ότι θα τύχει επανεισδοχής στην εν λόγω χώρα».

48 Το άρθρο 75, παράγραφος 2, του ZUB έχει ως εξής:

«[...] Κατά την εξέταση της αίτησης διεθνούς προστασίας αξιολογούνται όλα τα πραγματικά περιστατικά [...] που σχετίζονται με την προσωπική κατάσταση του αιτούντος [...].».

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

49 Από τη δικογραφία ενώπιον του Δικαστηρίου προκύπτει ότι η S. Alheto, η οποία γεννήθηκε στη Γάζα στις 29 Νοεμβρίου 1972, είναι κάτοχος διαβατηρίου εκδοθέντος από την Παλαιστινιακή Αρχή και είναι εγγεγραμμένη στην UNRWA.

50 Στις 15 Ιουλίου 2014 η S. Alheto εγκατέλειψε τη Λωρίδα της Γάζας, μέσω κρυφών σηράγγων που συνδέουν την περιοχή αυτή με την Αίγυπτο. Από την Αίγυπτο μετέβη στην Ιορδανία με πλοίο.

51 Στις 7 Αυγούστου 2014 το προξενείο της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας στην Ιορδανία χορήγησε τουριστική θεώρηση στην S. Alheto για να ταξιδέψει στη Βουλγαρία, η ισχύς της οποίας έληγε την 1η Σεπτεμβρίου 2014.

52 Στις 10 Αυγούστου 2014 η S. Alheto εισήλθε στη Βουλγαρία με πτήση Αμμάν-Βάρνα. Στις 28 Αυγούστου 2014 παρατάθηκε η διάρκεια ισχύος της ανωτέρω θεώρησης μέχρι τη 17η Νοεμβρίου 2014.

53 Στις 11 Νοεμβρίου 2014 η S. Alheto υπέβαλε στην DAB αίτηση διεθνούς προστασίας, την οποία υπέβαλε εκ νέου στις 25 Νοεμβρίου 2014. Προς στήριξη της αίτησής της υποστήριξε ότι τυχόν επιστροφή της στη Λωρίδα της Γάζας θα την εξέθετε σε σοβαρή απειλή κατά της ζωής της, καθώς στον τόπο αυτό θα διέτρεχε τον κίνδυνο να υποστεί βασανιστήρια και διώξεις.

- 54 Η απειλή αυτή συνδεόταν με την κοινωνική δράση που ανέπτυξε για την ενημέρωση των γυναικών σχετικά με τα δικαιώματά τους, την οποία δεν εγκρίνει η Χαμάς, η οργάνωση που ελέγχει τη Λωρίδα της Γάζας.
- 55 Εξάλλου, λόγω των ενόπλων συγκρούσεων μεταξύ της Χαμάς και του Ισραήλ, στη Λωρίδα της Γάζας επικρατεί κατάσταση αδιάκριτης άσκησης βίας.
- 56 Μεταξύ Δεκεμβρίου 2014 και Μαρτίου 2015 η DAB διενήργησε προσωπικές συνεντεύξεις με την S. Alheto.
- 57 Στις 12 Μαΐου 2015 ο αναπληρωτής διευθυντής της DAB απέρριψε την αίτηση διεθνούς προστασίας της S. Alheto, βάσει του άρθρου 75 του ZUB, ερμηνευόμενου σε συνδυασμό με τα άρθρα 8 και 9 του ίδιου νόμου (στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση), με την αιτιολογία ότι όσα υποστήριζε η S. Alheto δεν μπορούσαν να γίνουν πιστευτά.
- 58 Ο αναπληρωτής διευθυντής της DAB ανέφερε, μεταξύ άλλων, ότι, ακόμη και αν υπήρχαν εύλογες αμφιβολίες ως προς τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων στη Λωρίδα της Γάζας, από μόνο το γεγονός ότι η S. Alheto είναι γυναίκα η οποία αναπτύσσει δραστηριότητα ενημέρωσης άλλων γυναικών που κατοικούν στη Λωρίδα της Γάζας σχετικά με τα δικαιώματά τους δεν επαρκεί για να διαπιστωθεί η ύπαρξη πραγματικού κινδύνου δίωξης υπό την έννοια του άρθρου 8 του ZUB ή σοβαρής βλάβης υπό την έννοια του άρθρου 9 του ZUB. Εξάλλου, διεθνής έκθεση που συντάχθηκε το 2014 καταδείκνυε ότι στη Λωρίδα της Γάζας γυναίκες αστυνομικοί μετέχουν σε σημαντικές δράσεις όπως η καταπολέμηση των ναρκωτικών, η δίωξη εγκλημάτων και η επίβλεψη της ελευθερίας κίνησης. Υπό τις συνθήκες αυτές, δύσκολα θα μπορούσε να γίνει δεκτό ότι λόγω της δραστηριότητάς της η S. Alheto είναι εκτεθειμένη σε σοβαρές και προσωπικές απειλές.
- 59 Ο αναπληρωτής διευθυντής της DAB προσέθεσε ότι η S. Alheto δεν είχε υποχρεωθεί να ζητήσει διεθνή προστασία λόγω κατάστασης αδιάκριτης άσκησης βίας προκληθείσας από ένοπλη σύγκρουση.
- 60 Η S. Alheto προσέφυγε ενώπιον του Administrativen sad Sofia-grad (διοικητικού πρωτοδικείου Σόφιας, Βουλγαρία) ζητώντας την ακύρωση της προσβαλλόμενης απόφασης. Προέβαλε ότι ορισμένα από τα στοιχεία που εκτέθηκαν κατά τις ατομικές συνεντεύξεις δεν είχαν εξετασθεί, κατά παράβαση του άρθρου 75 του ZUB, και ότι στοιχεία που εξετάστηκαν εκτιμήθηκαν εσφαλμένα, κατά παράβαση των άρθρων 8 και 9 του ZUB.
- 61 Κατά το δικαστήριο αυτό, η DAB όφειλε, κατ' αρχήν, να εξετάσει την αίτηση διεθνούς προστασίας της S. Alheto βάσει του άρθρου 12, παράγραφος 1, σημείο 4, του ZUB και όχι βάσει των άρθρων 8 και 9 του νόμου αυτού. Ως εκ τούτου, η προσβαλλόμενη απόφαση αντίκειται τόσο στον ZUB όσο και στους αντίστοιχους κανόνες της οδηγίας 2011/95, ιδίως δε στο άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας αυτής.
- 62 Ωστόσο, το εν λόγω δικαστήριο παρατηρεί ότι με το άρθρο 12, παράγραφος 1, σημείο 4, του ZUB δεν γίνεται ορθή μεταφορά του άρθρου 12, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 2011/95, γεγονός που περιπλέκει την εξέταση της επίμαχης στην κύρια δίκη αίτησης διεθνούς προστασίας.
- 63 Περαιτέρω, βάσει της υποχρέωσης να εξασφαλίζεται πραγματική προσφυγή και, ιδίως, της απαίτησης πλήρους και ex nunc εξέτασης που κατοχυρώνει το άρθρο 46, παράγραφος 3, της οδηγίας 2013/32, πρέπει να καθοριστεί, λαμβανομένων ιδίως υπόψη των άρθρων 18, 19 και 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης) το εύρος του δικαστικού ελέγχου που προβλέπεται από τον νομοθέτη της Ένωσης. Πρέπει, ιδίως, να διευκρινιστεί αν στο πλαίσιο μιας τέτοιας πλήρους και ex nunc εξέτασης ο δικαστής μπορεί να λάβει υπόψη κατά την κρίση του στοιχεία –περιλαμβανομένων των λόγων απαραδέκτου– τα οποία δεν μπόρεσαν να ληφθούν υπόψη κατά την έκδοση της απόφασης με την οποία απορρίπτεται η αίτηση διεθνούς προστασίας.

- 64 Στο πλαίσιο αυτό, το αιτούν δικαστήριο επιθυμεί, ιδίως, να γνωρίζει αν, υπό συνθήκες όπως οι επίμαχες στην κύρια δίκη, πρόσωπο εγγεγραμμένο στην UNRWA το οποίο διέφυγε από τη Λωρίδα της Γάζας και διέμεινε στην Ιορδανία προτού ταξιδέψει στην Ένωση πρέπει να θεωρηθεί ότι προστατεύεται επαρκώς στην Ιορδανία, με αποτέλεσμα η αίτηση διεθνούς προστασίας που υποβάλλει στην Ένωση να πρέπει να κριθεί απαράδεκτη.
- 65 Τέλος, τίθεται το ερώτημα αν, μετά την ακύρωση απόφασης που απορρίπτει την αίτηση διεθνούς προστασίας, ο δικαστής μπορεί ή και υποχρεούται να αποφανθεί ο ίδιος επί της αίτησης αυτής.
- 66 Υπ' αυτές τις συνθήκες, το Administrativen sad Sofia-grad (διοικητικό πρωτοδικείο Σόφιας) αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Συνάγεται από το άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 2011/95, σε συνδυασμό με το άρθρο 10, παράγραφος 2, της οδηγίας 2013/32 και το άρθρο 78, παράγραφος 2, στοιχείο α', της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ότι:
- α) επιτρέπεται η αίτηση διεθνούς προστασίας ανιθαγενούς παλαιστινιακής καταγωγής, ο οποίος είναι εγγεγραμμένος ως πρόσφυγας στην [UNRWA] και διαμένει πριν από την υποβολή της αιτήσεως εντός της ζώνης επιχειρήσεων της εν λόγω υπηρεσίας (Λωρίδα της Γάζας), να εξεταστεί ως αίτηση κατ' άρθρο 1, σημείο Α, της Συμβάσεως της Γενεύης του 1951 για το καθεστώς των προσφύγων και όχι ως αίτηση διεθνούς προστασίας κατ' άρθρο 1, σημείο Δ, δεύτερη περίοδος, της εν λόγω σύμβασης, υπό την προϋπόθεση ότι η ανάληψη της αρμοδιότητας εξετάσεως της αιτήσεως έγινε για άλλους λόγους πλην οικογενειακών ή ανθρωπιστικών λόγων και ότι η εξέταση της αιτήσεως ρυθμίζεται από την οδηγία 2011/95;
- β) επιτρέπεται η εν λόγω αίτηση να μην εξεταστεί ως προς τις προϋποθέσεις του άρθρου 12, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 2011/95 και επομένως να μην τύχει εφαρμογής η ερμηνεία του εν λόγω κανόνα από το Δικαστήριο [...];
- 2) Έχει το άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 2011/95, σε συνδυασμό με το άρθρο 5 της ίδιας οδηγίας, την έννοια ότι αποκλείει εθνικές διατάξεις όπως οι επίμαχες στην κύρια δίκη διατάξεις του άρθρου 12, παράγραφος 1, σημείο 4, του [ZUB], ο οποίος στην εκάστοτε ισχύουσα διατύπωσή του δεν προβλέπει ρητώς ρήτρα για την αυτοδίκαιη προστασία Παλαιστινίων προσφύγων, ούτε προβλέπει την προϋπόθεση ότι η συνδρομή έχει παύσει για οποιονδήποτε λόγο, και πρέπει το άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 2011/95 να θεωρηθεί διάταξη αρκούτσως ακριβής και απαλλαγμένη αιρέσεων, έχουσα ως εκ τούτου άμεση εφαρμογή, δυνάμενη επομένως να εφαρμοστεί χωρίς προηγούμενη ρητή επίκλησή της από πρόσωπο που αιτείται διεθνή προστασία, στην περίπτωση κατά την οποία η αίτησή του προβλέπεται να εξεταστεί ως εμπόπτουσα στο άρθρο 1, σημείο Δ, δεύτερη περίοδος, της Συμβάσεως της Γενεύης για το καθεστώς των προσφύγων;
- 3) Έχει το άρθρο 46, παράγραφος 3, της οδηγίας 2013/32, σε συνδυασμό με το άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 2011/95, την έννοια ότι, στο πλαίσιο διαδικασίας προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου κατά εκδοθείσας σύμφωνα με το άρθρο 10, παράγραφος 2, της οδηγίας 2013/32 απορριπτικής απόφασεως επί αιτήσεως παροχής διεθνούς προστασίας και λαμβανομένων υπόψη των πραγματικών περιστατικών της κύριας δίκης, επιτρέπει στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο να αντιμετωπίσει την αίτηση διεθνούς προστασίας ως εμπόπτουσα στο άρθρο 1, σημείο Δ, δεύτερη περίοδος, της Συμβάσεως της Γενεύης για το καθεστώς των προσφύγων και να την αξιολογήσει σύμφωνα με το άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 2011/95, όταν η αίτηση διεθνούς προστασίας έχει υποβληθεί από ανιθαγενή παλαιστινιακής καταγωγής, ο οποίος είναι εγγεγραμμένος ως πρόσφυγας στην UNRWA και διαμένει πριν από την υποβολή της αιτήσεως εντός της ζώνης επιχειρήσεων της εν λόγω υπηρεσίας (Λωρίδα της Γάζας), και με την απορριπτική απόφαση επί αιτήσεως παροχής διεθνούς προστασίας η εν λόγω αίτηση δεν εξετάστηκε ως προς τις αναφερθείσες διατάξεις;

- 4) Συνάγεται από τις διατάξεις του άρθρου 46, παράγραφος 3, της οδηγίας 2013/32, το οποίο αφορά το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής, σε συνάρτηση με την απαίτηση για “πλήρη και ex nunc εξέταση τόσο των πραγματικών όσο και των νομικών ζητημάτων”, ερμηνευόμενου σε συνδυασμό με τα άρθρα 33, 34 και 35, παράγραφος 2, της ως άνω οδηγίας, με το άρθρο 21, παράγραφος 1, της οδηγίας 2011/95 και με τα άρθρα 18, 19 και 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ότι στο πλαίσιο διαδικασίας προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου κατά εκδοθείσας σύμφωνα με το άρθρο 10, παράγραφος 2, της οδηγίας 2013/32 απορριπτικής απόφασεως επί αιτήσεως παροχής διεθνούς προστασίας:
- α) επιτρέπεται το πρωτοβάθμιο δικαστήριο να αποφανθεί το πρώτον επί του παραδεκτού της αιτήσεως διεθνούς προστασίας και επί της επαναπροωθήσεως του ανιθαγενούς στη χώρα στην οποία διέμενε πριν την υποβολή της αιτήσεως διεθνούς προστασίας, αφού πρώτα υποχρεώσει την αποφαινόμενη αρχή να προσκομίσει τις απαραίτητες αποδείξεις και να επιτρέψει στο πρόσωπο να εκθέσει τις απόψεις του σχετικά με το παραδεκτό της αιτήσεως ή
  - β) επιτρέπεται το πρωτοβάθμιο δικαστήριο να ακυρώσει την απόφαση λόγω ουσιωδών διαδικαστικών παρατυπιών και να υποχρεώσει την αποφαινόμενη αρχή να αποφανθεί, ακολουθώντας τις υποδείξεις του όσον αφορά την ερμηνεία και την εφαρμογή του νόμου, εκ νέου επί της αιτήσεως διεθνούς προστασίας, διεξάγοντας επίσης την προβλεπόμενη στο άρθρο 34 της οδηγίας 2013/32 συνέντευξη σχετικά με το παραδεκτό της αιτήσεως και κρίνοντας εάν είναι δυνατή η αναγκαστική επιστροφή του ανιθαγενούς στη χώρα στην οποία διέμενε πριν την υποβολή της αιτήσεως διεθνούς προστασίας;
  - γ) επιτρέπεται το πρωτοβάθμιο δικαστήριο να αξιολογήσει τις συνθήκες ασφαλείας που επικρατούσαν στη χώρα στην οποία το πρόσωπο διέμενε κατά τον χρόνο διεξαγωγής της προφορικής διαδικασίας, άλλως κατά τον χρόνο εκδόσεως της απόφασεως, στην περίπτωση που έχουν μεταβληθεί σημαντικά οι συνθήκες βάσει των οποίων είχε ληφθεί η ευνοϊκή για το πρόσωπο απόφαση;
- 5) Νοείται η παρεχόμενη από την [UNRWA] συνδρομή ως άλλη επαρκής προστασία κατά την έννοια του άρθρου 35, παράγραφος 1, στοιχείο β', της οδηγίας 2013/32, στη ζώνη επιχειρήσεων της UNRWA στο εκάστοτε κράτος, όταν το εν λόγω κράτος εφαρμόζει ως προς τα βοηθούμενα από την UNRWA άτομα την αρχή της μη επαναπροωθήσεως, όπως αυτή προβλέπεται στη Σύμβαση της Γενεύης [...];
- 6) Συνάγεται από το άρθρο 46, παράγραφος 3, της οδηγίας 2013/32, σε συνδυασμό με το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ότι το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής σε συνάρτηση με τη διάταξη για “ιδίως, κατά περίπτωση, εξέταση των αναγκών διεθνούς προστασίας σύμφωνα με την οδηγία 2011/95” υποχρεώνει το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, στο πλαίσιο διαδικασίας προσφυγής κατά αποφάσεως με την οποία εξετάστηκε επί της ουσίας και απορρίφθηκε η αίτηση διεθνούς προστασίας, να εκδώσει απόφαση,
- α) η οποία αποκτά ισχύ δεδικασμένου όχι μόνο ως προς το ζήτημα της νομιμότητας της απορρίψεως αλλά και ως προς την ανάγκη του αιτούντος για διεθνή προστασία σύμφωνα με την οδηγία 2011/95 και δη ακόμη και όταν το εθνικό δίκαιο του εμπλεκόμενου κράτους μέλους προβλέπει την παροχή διεθνούς προστασίας μόνο δι' αποφάσεως διοικητικής αρχής·
  - β) επί της αναγκαιότητας παροχής διεθνούς προστασίας μέσω της δέουσας εξετάσεως της αιτήσεως διεθνούς προστασίας, ανεξαρτήτως των διαδικαστικών παρατυπιών στις οποίες υπέπεσε η αποφαινόμενη αρχή κατά την εξέταση της αιτήσεως;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Εισαγωγικές παρατηρήσεις

- 67 Θα πρέπει να διευκρινιστεί, προκαταρκτικώς, το ζήτημα της διαχρονικής εφαρμογής των διατάξεων της οδηγίας 2013/32 τις οποίες αφορούν το τρίτο, το τέταρτο, το πέμπτο και το έκτο ερώτημα, δεδομένου ότι πρόκειται για ζήτημα το οποίο δεν είναι σαφές και επί του οποίου υπήρξε διαφωνία ενώπιον του Δικαστηρίου.
- 68 Δεν αμφισβητείται ότι η οδηγία 2013/32 αντικατέστησε την οδηγία 2005/85 από 21ης Ιουλίου 2015, ήτοι μετά την υποβολή της επίμαχης στην κύρια δίκη αίτησης διεθνούς προστασίας.
- 69 Στο πλαίσιο αυτό επισημαίνεται, αφενός, ότι το άρθρο 52, πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίοδος, της οδηγίας 2013/32 προβλέπει ότι αιτήσεις διεθνούς προστασίας που κατατίθενται πριν από την 20ή Ιουλίου 2015 διέπονται από τις εθνικές διατάξεις που έχουν θεσπιστεί δυνάμει της οδηγίας 2005/85.
- 70 Αφετέρου, το άρθρο 52, πρώτο εδάφιο, πρώτη περίοδος, της οδηγίας 2013/32 επιτρέπει να εφαρμόζονται για τις αιτήσεις που υποβάλλονται πριν από την 20ή Ιουλίου 2015 εθνικές διατάξεις που υλοποιούν τους κανόνες που εισάγονται με την οδηγία αυτή. Συγκεκριμένα, κατά το γράμμα της ανωτέρω περιόδου του άρθρου αυτού, τα κράτη μέλη εφαρμόζουν τις εν λόγω διατάξεις «στις αιτήσεις διεθνούς προστασίας που κατατίθενται [...] μετά την 20ή Ιουλίου ή σε προηγούμενη ημερομηνία».
- 71 Από τις προπαρασκευαστικές εργασίες της οδηγίας 2013/32 και ιδίως από τη σύγκριση μεταξύ της θέσης (ΕΕ) 7/2013 του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση για την έκδοση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, σχετικά με κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας, που εγκρίθηκε στις 6 Ιουνίου 2013 (ΕΕ 2013 C 179 E, σ. 27), και της πρότασης της Επιτροπής για οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις για τις διαδικασίες με τις οποίες τα κράτη μέλη χορηγούν και ανακαλούν το καθεστώς του πρόσφυγα [COM(2009) 0554 final], προκύπτει ότι η φράση «ή σε προηγούμενη ημερομηνία» προστέθηκε κατά τη διάρκεια της νομοθετικής διαδικασίας.
- 72 Συνεπώς, παρά μian ορισμένη αντίφαση που υφίσταται μεταξύ της πρώτης και της δεύτερης περιόδου του άρθρου 52, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 2013/32, από τις ανωτέρω προπαρασκευαστικές εργασίες προκύπτει ότι ο νομοθέτης της Ένωσης θέλησε να δώσει στα κράτη μέλη που το επιθυμούν τη δυνατότητα να ξεκινήσουν αμέσως να εφαρμόζουν τις εθνικές διατάξεις εφαρμογής της οδηγίας αυτής στις αιτήσεις διεθνούς προστασίας που κατατίθενται πριν από την 20ή Ιουλίου 2015.
- 73 Γεγονός παραμένει ότι το άρθρο 52, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 2013/32 επέτρεψε στα κράτη μέλη να ξεκινήσουν αμέσως να εφαρμόζουν τις εν λόγω οδηγίες στις αιτήσεις διεθνούς προστασίας που κατατίθενται πριν από την 20ή Ιουλίου 2015, αλλά δεν τα υποχρέωσε να πράξουν κάτι τέτοιο. Η διάταξη αυτή, με τη φράση «που κινούνται μετά την 20ή Ιουλίου 2015 ή σε προηγούμενη ημερομηνία», παρέχει διάφορες δυνατότητες διαχρονικής εφαρμογής και, ως εκ τούτου, προκειμένου να διασφαλιστεί η τήρηση των αρχών της ασφάλειας δικαίου και της ισότητας ενώπιον του νόμου κατά την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης και προκειμένου να προστατεύονται κατ' αυτόν τον τρόπο οι αιτούντες διεθνή προστασία από τυχόν αυθαιρεσία και να διαθέτουν δικαίωμα πραγματικής προσφυγής στο πλαίσιο των διαδικασιών χορήγησης και ανάκλησης διεθνούς προστασίας, απαιτείται κάθε κράτος μέλος που δεσμεύεται από αυτή την οδηγία να αντιμετωπίζει όλες τις αιτήσεις διεθνούς προστασίας που υποβάλλονται εντός της ίδιας περιόδου στην επικράτειά του κατά τρόπο προβλέψιμο και ομοιόμορφο όσον αφορά, μεταξύ άλλων, τη διαχρονική εφαρμογή του κανόνα της πλήρους και ex nunc εξέτασης.

- 74 Απαντώντας σε σχετική αίτηση παροχής διευκρινίσεων, το αιτούν δικαστήριο υπογράμμισε ότι η προβλεπόμενη στο άρθρο 46, παράγραφος 3, της οδηγίας 2013/32 υποχρέωση πλήρους και *ex nunc* εξέτασης, η οποία κατά το άρθρο 51, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής έπρεπε να εφαρμοστεί το αργότερο την 20ή Ιουλίου 2015, ισχύει στη Βουλγαρία ήδη από την 1η Μαρτίου 2007, και για τον λόγο αυτό ο Βούλγαρος νομοθέτης δεν έκρινε αναγκαία τη λήψη μέτρων εφαρμογής του εν λόγω άρθρου 46, παράγραφος 3, κατά τη μεταφορά της οδηγίας αυτής.
- 75 Το αιτούν δικαστήριο παρέθεσε, επ' αυτού, διάφορες διατάξεις του εθνικού δικαίου που αφορούν τις διοικητικές προσφυγές και προσκόμισε πληροφορίες ως προς το περιεχόμενο των διατάξεων αυτών, την ακρίβεια των οποίων το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να ελέγξει.
- 76 Υπό το πρίσμα αυτών των στοιχείων, προκύπτει ότι το τρίτο, το τέταρτο και το έκτο ερώτημα, τα οποία αφορούν την ερμηνεία του άρθρου 46, παράγραφος 3, της οδηγίας 2013/32, είναι κρίσιμα για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης.
- 77 Συγκεκριμένα, στο πεδίο εφαρμογής μιας οδηγίας εμπίπτουν όχι μόνον οι εθνικές διατάξεις των οποίων ρητός σκοπός είναι η μεταφορά της εν λόγω οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο, αλλά και, από της ημερομηνίας ενάρξεως ισχύος της οδηγίας αυτής, οι προϋφιστάμενες εθνικές διατάξεις, οι οποίες μπορούν να διασφαλίσουν τη μεταφορά της οδηγίας αυτής στο εθνικό δίκαιο (βλ., υπ' αυτή την έννοια, αποφάσεις της 7ης Σεπτεμβρίου 2006, *Cordero Alonso*, C-81/05, EU:C:2006:529, σκέψη 29, και της 23ης Απριλίου 2009, *VTB-VAB* και *Galatea*, C-261/07 και C-299/07, EU:C:2009:244, σκέψη 35).
- 78 Εν προκειμένω, μολονότι πράγματι η νομοθεσία για τη μεταφορά της οδηγίας 2013/32 στο βουλγαρικό δίκαιο τέθηκε σε ισχύ τον Δεκέμβριο του 2015, ήτοι μετά την υποβολή αίτησης διεθνούς προστασίας στην Ένωση από την *S. Alheto* και την έκδοση της προσβαλλόμενης απόφασης, εντούτοις, από την απάντηση του αιτούντος δικαστηρίου στην αίτηση παροχής διευκρινίσεων προκύπτει ότι στο βουλγαρικό δίκαιο ισχύουν από το 2007 διατάξεις που επιβάλλουν πλήρη και *ex nunc* εξέταση και οι οποίες εφαρμόζονται στις αιτήσεις διεθνούς προστασίας.
- 79 Από την ίδια απάντηση προκύπτει ότι, κατά το αιτούν δικαστήριο, οι εθνικές αρχές έκριναν ότι οι διατάξεις αυτές μπορούσαν να διασφαλίσουν τη μεταφορά του άρθρου 46, παράγραφος 3, της οδηγίας 2013/32 στο εσωτερικό δίκαιο.
- 80 Υπό τις συνθήκες αυτές και δεδομένου ότι η οδηγία 2013/32 ήταν ήδη σε ισχύ κατά τον χρόνο υποβολής της επίμαχης στην κύρια δίκη αίτησης διεθνούς προστασίας και της έκδοσης της προσβαλλόμενης απόφασης, η ερμηνεία του άρθρου 46, παράγραφος 3, της οδηγίας αυτής, την οποία ζητεί το αιτούν δικαστήριο στο πλαίσιο του τρίτου, του τέταρτου και του έκτου προδικαστικού ερωτήματος, πρέπει να θεωρηθεί ότι είναι απαραίτητη για το εθνικό δικαστήριο προκειμένου το δικαστήριο αυτό να μπορέσει να κρίνει την υπόθεση της κύριας δίκης (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση της 23ης Απριλίου 2009, *VTB-VAB* και *Galatea*, C-261/07 και C-299/07, EU:C:2009:244, σκέψεις 37 και 40).
- 81 Όσον αφορά το πέμπτο ερώτημα, σχετικά με την ερμηνεία του άρθρου 35, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β', της οδηγίας 2013/32, το οποίο, σε συνδυασμό με το άρθρο 33, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας αυτής επιτρέπει στα κράτη μέλη να θεωρήσουν απαράδεκτη την αίτηση διεθνούς προστασίας όταν ο αιτών προστατεύεται επαρκώς σε τρίτη χώρα, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι κατά τον χρόνο έκδοσης της προσβαλλόμενης απόφασης αυτός ο λόγος απαραδέκτου δεν είχε ακόμη μεταφερθεί στο βουλγαρικό δίκαιο. Εκκινώντας, ωστόσο, από την παραδοχή ότι η εθνική νομοθεσία που εν τω μεταξύ μετέφερε αυτό τον λόγο απαραδέκτου στο εθνικό δίκαιο εφαρμόζεται *ratione temporis* στη διαφορά της κύριας δίκης, παραδοχή της οποίας την ορθότητα αρμόδιο να ελέγξει είναι μόνο το εθνικό δικαστήριο, ευλόγως το εθνικό δικαστήριο διερωτάται αν, στο πλαίσιο της πλήρους και *ex nunc* εξέτασης που προβλέπεται από το άρθρο 46, παράγραφος 3, της οδηγίας 2013/32, μπορεί να

κρίνει το παραδεκτό της επίμαχης αίτησης διεθνούς προστασίας υπό το πρίσμα αυτού του λόγου απαραδέκτου και, σε περίπτωση που ισχύει κάτι τέτοιο, ποιο είναι το περιεχόμενο αυτού του λόγου απαραδέκτου.

Επί του πρώτου ερωτήματος

- 82 Με το πρώτο ερώτημα το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν το άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 2011/95, σε συνδυασμό με το άρθρο 10, παράγραφος 2, της οδηγίας 2013/32, έχει την έννοια ότι για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται από πρόσωπο εγγεγραμμένο στην UNRWA επιβάλλεται να εξετάζεται αν στο πρόσωπο αυτό παρέχεται αποτελεσματική προστασία ή συνδρομή από τον εν λόγω οργανισμό.
- 83 Όπως προκύπτει από την απόφαση περί παραπομπής, το ερώτημα αυτό υποβλήθηκε λόγω του ότι ο αναπληρωτής διευθυντής της DAB στην προσβαλλόμενη απόφαση δεν εξέτασε ειδικώς αν είχε παύσει η προστασία ή η συνδρομή της UNRWA προς την προσφεύγουσα της κύριας δίκης στη ζώνη επιχειρήσεων του οργανισμού αυτού, ενώ, αν είχε αποδειχθεί ότι ίσχυε κάτι τέτοιο, θα μπορούσε να αναγνωρισθεί στο πρόσωπο αυτό καθεστώς πρόσφυγα στη Βουλγαρία, σύμφωνα με το άρθρο 1 Δ της Σύμβασης της Γενεύης και το άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 2011/95.
- 84 Επισημαίνεται, επ' αυτού ότι, όπως υπενθυμίστηκε στις σκέψεις 6 και 7 της παρούσας απόφασης, η UNRWA είναι οργάνωση των Ηνωμένων Εθνών που δημιουργήθηκε για να παρέχει, στη Λωρίδα της Γάζας, στη Δυτική Όχθη, στην Ιορδανία, στον Λίβανο και στη Συρία, προστασία και αρωγή στους Παλαιστίνιων, υπό την ιδιότητά τους ως «Παλαιστίνιων προσφύγων». Συνεπώς, πρόσωπο όπως η προσφεύγουσα της κύριας δίκης το οποίο έχει εγγραφεί στην UNRWA μπορεί να λάβει προστασία και αρωγή από τον οργανισμό αυτό προκειμένου ως πρόσφυγας να διατηρεί ένα επίπεδο καλής διαβίωσης.
- 85 Λόγω αυτού του ειδικού προσφυγικού καθεστώτος που ισχύει στις εν λόγω περιοχές της Εγγύς Ανατολής για τους Παλαιστίνιους, τα πρόσωπα που έχουν εγγραφεί στην UNRWA, βάσει του άρθρου 12, παράγραφος 1, στοιχείο α', πρώτη περίοδος, της οδηγίας 2011/95, που αντιστοιχεί στο άρθρο 1 Δ, πρώτο εδάφιο, της Σύμβασης της Γενεύης, αποκλείονται κατ' αρχήν από το καθεστώς του πρόσφυγα στην Ένωση. Ωστόσο, από το άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο α', δεύτερη περίοδος, της οδηγίας 2011/95, που αντιστοιχεί στο άρθρο 1 Δ, δεύτερο εδάφιο, της Σύμβασης της Γενεύης, προκύπτει ότι ο αποκλεισμός αυτός παύει να ισχύει, εφόσον για τον αιτούντα διεθνή προστασία στην Ένωση έχει παύσει η προστασία και η αρωγή της UNRWA.
- 86 Όπως έχει διευκρινίσει το Δικαστήριο, το άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο α', δεύτερη περίοδος, της οδηγίας 2011/95 εφαρμόζεται όταν αποδεικνύεται, βάσει εξατομικευμένης εκτίμησης όλων των κρίσιμων στοιχείων, ότι πρόκειται για Παλαιστίνιο ο οποίος βρίσκεται σε προσωπική κατάσταση σοβαρής ανασφάλειας και ότι η UNRWA, της οποίας τη συνδρομή έχει ζητήσει το εν λόγω πρόσωπο, αδυνατεί να του διασφαλίσει, εντός της ζώνης επιχειρήσεών της, συνθήκες διαβίωσης οι οποίες συνάδουν προς την αποστολή της, πράγμα που αναγκάζει τον εν λόγω Παλαιστίνιο, για λόγους ανεξάρτητους από τη θέλησή του, να εγκαταλείψει τη ζώνη επιχειρήσεων της UNRWA. Στην περίπτωση αυτή, αν δεν συντρέχει κάποιος άλλος λόγος αποκλεισμού από τους προβλεπόμενους στο άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο β', στο άρθρο 12, παράγραφος 2, και στο άρθρο 12, παράγραφος 3, της ανωτέρω οδηγίας, το εν λόγω πρόσωπο δικαιούται αυτοδικαίως τα ευεργετήματα της οδηγίας αυτής, χωρίς να απαιτείται κατ' ανάγκη να αποδείξει εύλογο φόβο δίωξης, υπό την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο δ', της ίδιας οδηγίας, έως ότου μπορέσει να επιστρέψει στην περιοχή όπου είχε τη συνήθη διαμονή του (απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2012, *Abed El Karem El Kott κ.λπ.*, C-364/11, EU:C:2012:826, σκέψεις 49 έως 51, 58 έως 65, 75 έως 77 και 81).

- 87 Από τα στοιχεία που υπενθυμίστηκαν ανωτέρω προκύπτει ότι το άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 2011/95 θεσπίζει, αφενός, έναν λόγο αποκλεισμού του καθεστώτος πρόσφυγα και, αφετέρου, έναν λόγο παύσης της εφαρμογής αυτού του λόγου αποκλεισμού, αμφότερα δε τα στοιχεία αυτά μπορούν να ασκήσουν αποφασιστική επιρροή για να κριθεί αν στον Παλαιστίνιο μπορεί να αναγνωρισθεί καθεστώς πρόσφυγα στην Ένωση. Συνεπώς, όπως επισήμανε, κατ' ουσίαν, ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 43 έως 45 των προτάσεών του, οι κανόνες που θεσπίζονται στη διάταξη αυτή, όπως έχουν ερμηνευθεί από το Δικαστήριο, επέχουν θέση *lex specialis*. Οι εθνικές διατάξεις με τις οποίες μεταφέρεται στην εθνική νομοθεσία το καθεστώς αυτό πρέπει να εφαρμοσθούν στην αίτηση διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται από πρόσωπο εγγεγραμμένο στην UNRWA, υπό την προϋπόθεση ότι η αίτηση αυτή δεν έχει προηγουμένως απορριφθεί λόγω συνδρομής άλλου λόγου αποκλεισμού ή απαραδέκτου.
- 88 Το συμπέρασμα αυτό επιρρωννύεται από τον σκοπό που υπηρετεί η οδηγία 2011/95. Πράγματι, δεδομένου ότι η οδηγία αυτή εκδόθηκε βάσει ιδίως του άρθρου 78, παράγραφος 2, στοιχείο α', ΣΛΕΕ και σκοπεύει, ως εκ τούτου, σύμφωνα με τη διάταξη αυτή, στη θέσπιση ενός ενιαίου καθεστώτος ασύλου, όλες οι αρχές που είναι αρμόδιες να εξετάζουν τα αιτήματα διεθνούς προστασίας εντός της Ένωσης επιβάλλεται, όταν ο αιτών είναι πρόσωπο εγγεγραμμένο στην UNRWA, να εφαρμόζουν τις διατάξεις που μεταφέρουν στην εσωτερική νομοθεσία τους κανόνες που θεσπίζονται στο άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας αυτής.
- 89 Η εφαρμογή των διατάξεων αυτών επιβάλλεται επίσης όταν, όπως εν προκειμένω, η αίτηση διεθνούς προστασίας περιλαμβάνει, πέραν της αίτησης χορήγησης του καθεστώτος πρόσφυγα, και αίτηση επικουρικής προστασίας. Πράγματι, όπως προκύπτει από το άρθρο 10, παράγραφος 2, της οδηγίας 2013/32, κατά την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας η αρμόδια αρχή οφείλει να εξακριβώσει καταρχάς κατά πόσον οι αιτούντες μπορούν να αναγνωρισθούν ως πρόσφυγες. Κατά συνέπεια, το γεγονός ότι οι κανόνες που θεσπίζονται στο άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 2011/95 δεν εφαρμόζονται στο σκέλος της αίτησης που αφορά τη χορήγηση επικουρικής προστασίας δεν απαλλάσσει την αρμόδια αρχή από την υποχρέωσή της να εφαρμόσει πρώτα τις διατάξεις που μεταφέρουν τους κανόνες αυτούς στην εσωτερική έννομη τάξη, προκειμένου να κρίνει αν πρέπει να αναγνωρισθεί το καθεστώς πρόσφυγα.
- 90 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 2011/95, σε συνδυασμό με το άρθρο 10, παράγραφος 2, της οδηγίας 2013/32, έχει την έννοια ότι για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται από πρόσωπο εγγεγραμμένο στην UNRWA επιβάλλεται να εξετάζεται αν στο πρόσωπο αυτό παρέχεται αποτελεσματική προστασία ή συνδρομή από τον εν λόγω οργανισμό, υπό την προϋπόθεση ότι η αίτηση αυτή δεν έχει προηγουμένως απορριφθεί λόγω της συνδρομής άλλου λόγου αποκλεισμού ή απαραδέκτου πέραν του προβλεπόμενου στο άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο α', πρώτη περίοδος, της οδηγίας 2011/95.

Επί του δεύτερου ερωτήματος

- 91 Με το πρώτο σκέλος του δεύτερου ερωτήματος το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο α', δεύτερη περίοδος, της οδηγίας 2011/95 έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνική κανονιστική ρύθμιση η οποία δεν προβλέπει ή μεταφέρει εσφαλμένα στο εθνικό δίκαιο τον προβλεπόμενο στη διάταξη αυτή λόγο παύσης εφαρμογής του λόγου αποκλεισμού αναγνώρισης του καθεστώτος πρόσφυγα.
- 92 Όπως εκτέθηκε στις σκέψεις 85 έως 87 της παρούσας απόφασης, το άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 2011/95 θεσπίζει, αφενός, έναν λόγο αποκλεισμού, κατά τον οποίο υπήκοος τρίτης χώρας ή ανιθαγενής στον οποίο παρέχεται προστασία ή συνδρομή από όργανα ή οργανισμούς των Ηνωμένων Εθνών εκτός της UNHCR αποκλείεται από το καθεστώς πρόσφυγα της Ένωσης, και, αφετέρου, έναν λόγο παύσης εφαρμογής του ανωτέρω λόγου αποκλεισμού, κατά τον οποίο, εφόσον η

εν λόγω προστασία ή συνδρομή έχει παύσει χωρίς να έχει διευθετηθεί οριστικά η κατάσταση του υπηκόου τρίτης χώρας ή του ανιθαγενούς σύμφωνα με τα οικεία ψηφίσματα των Ηνωμένων Εθνών, το εν λόγω πρόσωπο δικαιούται αυτοδικαίως τα ευεργετήματα της οδηγίας αυτής σχετικά με τη χορήγηση του καθεστώτος πρόσφυγα στην Ένωση.

- 93 Όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 21 της παρούσας απόφασης, το γράμμα του άρθρου 12, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 2011/95 αντιστοιχεί σε εκείνο του άρθρου 12, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 2004/83.
- 94 Κατά συνέπεια, το άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 2004/83 και το άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 2011/95 αντιτίθενται σε εθνική κανονιστική ρύθμιση που δεν μεταφέρει στην εθνική έννομη τάξη τόσο τον ανωτέρω λόγο αποκλεισμού όσο και τον ανωτέρω λόγο παύσης εφαρμογής του αποκλεισμού.
- 95 Εν προκειμένω, το άρθρο 12, παράγραφος 1, σημείο 4, του ZUB, όπως ίσχυε πριν από τη μεταφορά των οδηγιών 2011/95 και 2013/32 στο βουλγαρικό δίκαιο, δεν προέβλεπε έναν τέτοιο λόγο παύσης εφαρμογής του λόγου αποκλεισμού. Το άρθρο 12, παράγραφος 1, σημείο 4, του ZUB, όπως ίσχυε μετά τη μεταφορά των οδηγιών 2011/95 και 2013/32, μετέφερε στην εσωτερική έννομη τάξη το άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο α', δεύτερη περίοδος, της οδηγίας 2011/95, αλλά χρησιμοποιεί, εσφαλμένα, την έκφραση «δεν έχει παύσει» αντί για την έκφραση «έχει παύσει». Το αιτούν δικαστήριο φρονεί ότι υπό τις συνθήκες αυτές είναι δύσκολη ή και αδύνατη η ερμηνεία των εν λόγω εθνικών διατάξεων κατά τρόπο σύμφωνο προς το άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 2011/95.
- 96 Με την επιφύλαξη του ελέγχου, εκ μέρους του αιτούντος δικαστηρίου, των δυνατοτήτων που προβλέπει το βουλγαρικό δίκαιο για την ερμηνεία των εν λόγω εθνικών διατάξεων κατά τρόπο σύμφωνο προς το άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 2004/83 ή το άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 2011/95, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι διατάξεις αυτές του δικαίου της Ένωσης αντιτίθεται σε τέτοιες διατάξεις του εθνικού δικαίου, δεδομένου ότι οι τελευταίες προβαίνουν σε εσφαλμένη μεταφορά των οδηγιών αυτών.
- 97 Με το δεύτερο σκέλος του δεύτερου ερωτήματος το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν το άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο α', δεύτερη περίοδος, της οδηγίας 2004/83 και το άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο α', δεύτερη περίοδος, της οδηγίας 2011/95 έχουν άμεσο αποτέλεσμα και μπορούν να εφαρμοσθούν ακόμη και αν ο αιτών διεθνή προστασία δεν έκανε ρητώς αναφορά σε αυτά.
- 98 Από πάγια νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει, ως προς το ζήτημα αυτό, ότι, σε κάθε περίπτωση κατά την οποία οι διατάξεις οδηγίας είναι, από απόψεως του περιεχομένου τους, απαλλαγμένες αιρέσεων και αρκούντως ακριβείς, οι ιδιώτες μπορούν να τις επικαλούνται έναντι του κράτους μέλους ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, είτε σε περίπτωση κατά την οποία το κράτος μέλος αυτό παρέλειψε να τις μεταφέρει εμπροθέσμως στην εσωτερική έννομη τάξη είτε σε περίπτωση κατά την οποία τις μετέφερε στην εσωτερική έννομη τάξη πλημμελώς (αποφάσεις της 24ης Ιανουαρίου 2012, Dominguez, C-282/10, EU:C:2012:33, σκέψη 33, της 15ης Ιανουαρίου 2014, Association de médiation sociale, C-176/12, EU:C:2014:2, σκέψη 31, και της 7ης Ιουλίου 2016, Ambisig, C-46/15, EU:C:2016:530, σκέψη 16).
- 99 Το άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο α', δεύτερη περίοδος, της οδηγίας 2004/83 και το άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο α', δεύτερη περίοδος, της οδηγίας 2011/95 πληρούν τα κριτήρια αυτά, καθώς θεσπίζουν κανόνα του οποίου το περιεχόμενο είναι απαλλαγμένο αιρέσεων και αρκούντως ακριβές ώστε να μπορεί να τον επικαλεσθεί ο διάδικος και να τον εφαρμόσει ο δικαστής. Εξάλλου, οι διατάξεις αυτές προβλέπουν ότι ο αιτών δικαιούται «αυτοδικαίως» τα ευεργετήματα της οδηγίας όταν συντρέχει η κατάσταση την οποία περιγράφουν.

- 100 Εν προκειμένω, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι, προς στήριξη της αίτησης διεθνούς προστασίας, η S. Alheto υποστηρίζει ότι, παρά το γεγονός ότι είναι εγγεγραμμένη στην UNRWA, μόνον η αναγνώριση του καθεστώτος πρόσφυγα στην Ένωση θα μπορούσε να της εξασφαλίσει αποτελεσματική προστασία από τις απειλές στις οποίες είναι εκτεθειμένη. Συνεπώς, έστω και αν η προσφεύγουσα της κύριας δίκης δεν αναφέρθηκε ρητώς ούτε στο άρθρο 12, παράγραφος 2, στοιχείο α', δεύτερη περίοδος, της οδηγίας 2004/83 ούτε στο άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο α', δεύτερη περίοδος, της οδηγίας 2011/95, το αιτούν δικαστήριο μπορεί κάλλιστα να εξετάσει το συμβατό της εθνικής κανονιστικής ρύθμισης προς την πρώτη ή τη δεύτερη από τις διατάξεις αυτές.
- 101 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, στο δεύτερο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο α', δεύτερη περίοδος, της οδηγίας 2004/83 και το άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο α', δεύτερη περίοδος, της οδηγίας 2011/95 έχουν την έννοια ότι:
- αντιτίθενται σε εθνική κανονιστική ρύθμιση που δεν προβλέπει καθόλου ή που δεν μεταφέρει ορθά στο εθνικό δίκαιο τον περιλαμβανόμενο σε αυτά λόγο παύσης εφαρμογής του λόγου αποκλεισμού από το καθεστώς πρόσφυγα·
  - έχουν άμεσο αποτέλεσμα και
  - μπορούν να εφαρμοσθούν ακόμη και αν ο αιτών διεθνή προστασία δεν αναφέρθηκε ρητώς σε αυτά.

Επί του τρίτου ερωτήματος

- 102 Με το τρίτο ερώτημα το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν το άρθρο 46, παράγραφος 3, της οδηγίας 2013/32, σε συνδυασμό με το άρθρο 47 του Χάρτη, έχει την έννοια ότι δικαστήριο κράτους μέλους που κρίνει πρωτοδίκως προσφυγή κατά αποφάσεως επί αιτήσεως διεθνούς προστασίας μπορεί να λάβει υπόψη πραγματικά στοιχεία και νομικά ζητήματα, όπως το αν εφαρμόζεται στην περίπτωση του προσφεύγοντος το άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 2011/95, τα οποία δεν εξετάστηκαν από το όργανο που έλαβε τη σχετική απόφαση.
- 103 Επ' αυτού επισημαίνεται, καταρχάς, ότι η οδηγία 2013/32 διακρίνει μεταξύ, αφενός, της «αποφαινώμενης αρχής», την οποία, στο άρθρο 2, στοιχείο στ', ορίζει ως «κάθε οιονεί δικαστική ή διοικητική αρχή κράτους μέλους υπεύθυνη για την εξέταση των αιτήσεων διεθνούς προστασίας και αρμόδια για τη λήψη αποφάσεων πρωτοβαθμώς στις εν λόγω υποθέσεις» και, αφετέρου, του «δικαστηρίου», περί του οποίου γίνεται λόγος στο άρθρο 46 της οδηγίας αυτής. Η διαδικασία ενώπιον της αποφαινώμενης αρχής διέπεται από τις διατάξεις του κεφαλαίου III της εν λόγω οδηγίας, με τίτλο «Διαδικασίες σε πρώτο βαθμό», ενώ η διαδικασία ενώπιον δικαστηρίου διέπεται από τους κανόνες του κεφαλαίου V της εν λόγω οδηγίας, το οποίο επιγράφεται «Διαδικασίες άσκησης ένδικου μέσου» και αποτελείται από το άρθρο 46.
- 104 Δεδομένου ότι το άρθρο 46, παράγραφος 3, της οδηγίας 2013/32 αφορά, κατά το γράμμα του, «τουλάχιστον [τις] διαδικασίες άσκησης ένδικου μέσου ενώπιον πρωτοβάθμιου δικαστηρίου», η ερμηνεία της διάταξης αυτής που δίδεται αμέσως κατωτέρω ισχύει, κατ' ελάχιστον, για κάθε δικαστήριο που κρίνει την πρώτη προσφυγή που ασκείται κατά απόφασης με την οποία η αποφαινώμενη αρχή έλαβε απόφαση πρωτοβαθμώς επί της αίτησης. Όπως προκύπτει από το άρθρο 2, στοιχείο στ', της οδηγίας αυτής, το ίδιο ισχύει όταν η αποφαινώμενη αρχή είναι οιονεί δικαστική αρχή.
- 105 Υπενθυμίζεται, εν συνεχεία, ότι το άρθρο 46, παράγραφος 3, της οδηγίας 2013/32 ορίζει ποιο είναι το περιεχόμενο του δικαιώματος πραγματικής προσφυγής που πρέπει, κατά το άρθρο 46, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής, να αναγνωρίζεται στους αιτούντες διεθνή προστασία σε σχέση με την αίτησή τους.

- 106 Συγκεκριμένα, το άρθρο 46, παράγραφος 3, της οδηγίας 2013/32 ορίζει ότι, προκειμένου να τηρούν τα προβλεπόμενα στο άρθρο 46, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής, τα κράτη μέλη που δεσμεύονται από την οδηγία μεριμνούν ώστε το δικαστήριο ενώπιον του οποίου προσβάλλεται η απόφαση επί της αίτησης διεθνούς προστασίας να πραγματοποιεί «πλήρη και ex nunc εξέταση τόσο των πραγματικών όσο και των νομικών ζητημάτων, ιδίως, κατά περίπτωση, εξέταση των αναγκών διεθνούς προστασίας σύμφωνα με την οδηγία [2011/95]».
- 107 Ελλείπει παραπομπής στη νομοθεσία των κρατών μελών και υπό το πρίσμα του σκοπού της οδηγίας 2013/32, ο οποίος περιγράφεται στην αιτιολογική σκέψη 4, η φράση αυτή πρέπει να ερμηνεύεται και να εφαρμόζεται κατά τρόπο ομοιόμορφο. Όπως υπογραμμίζεται, έξω, στην αιτιολογική σκέψη 13 της οδηγίας αυτής, η προσέγγιση των διαδικαστικών κανόνων στην οποία κατατείνει η εν λόγω οδηγία έχει ως σκοπό να δημιουργήσει ισοδύναμες συνθήκες για την εφαρμογή της οδηγίας 2011/95 και να περιορίσει, κατ' αυτόν τον τρόπο, τις μετακινήσεις των αιτούντων διεθνή προστασία μεταξύ των κρατών μελών.
- 108 Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, το περιεχόμενο της φράσης αυτής πρέπει να καθοριστεί σύμφωνα με το σύνηθες νόημά της, λαμβανομένου υπόψη του πλαισίου εντός του οποίου αυτή χρησιμοποιείται και του σκοπού που επιδιώκει η ρύθμιση στην οποία εντάσσεται (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 30ής Ιανουαρίου 2014, *Diakité*, C-285/12, EU:C:2014:39, σκέψη 27, της 11ης Ιουνίου 2015, *Zh. και O.*, C-554/13, EU:C:2015:377, σκέψη 29, καθώς και της 26ης Ιουλίου 2017, *Jafari*, C-646/16, EU:C:2017:586, σκέψη 73).
- 109 Συναφώς, η οδηγία 2013/32, πέραν του ότι υπηρετεί τον γενικό σκοπό της θέσπισης κοινών διαδικαστικών κανόνων, σκοπεί ειδικότερα, όπως προκύπτει μεταξύ άλλων από την αιτιολογική σκέψη 18, στην εξέταση των αιτήσεων διεθνούς προστασίας «το συντομότερο δυνατό, με την επιφύλαξη της διεξαγωγής κατάλληλης και πλήρους εξέτασης».
- 110 Υπό το πρίσμα αυτό, προκειμένου να γίνει σεβαστό το σύνηθες νόημά της, η φράση «μεριμνούν ώστε η πραγματική προσφυγή να εξασφαλίζει πλήρη και ex nunc εξέταση τόσο των πραγματικών όσο και των νομικών ζητημάτων» πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι τα κράτη μέλη, βάσει του άρθρου 46, παράγραφος 3, της οδηγίας 2013/32, υποχρεούνται να διαμορφώνουν την εθνική τους νομοθεσία κατά τρόπο τέτοιο ώστε η εξέταση των προσφυγών αυτών να περιλαμβάνει τον δικαστικό έλεγχο του συνόλου των πραγματικών και νομικών ζητημάτων που επιτρέπουν στον δικαστή να προβεί στην εξέταση της υπόθεσης βάσει επικαιροποιημένων στοιχείων.
- 111 Στο πλαίσιο αυτό, η έκφραση «ex nunc» αναδεικνύει την υποχρέωση του δικαστή, κατά την εκτίμηση που πραγματοποιεί, να λαμβάνει υπόψη τυχόν νέα στοιχεία τα οποία έχουν προκύψει μετά την έκδοση της απόφασης που αποτελεί το αντικείμενο της προσφυγής.
- 112 Μια τέτοια εκτίμηση επιτρέπει την αναλυτική εξέταση της αίτησης διεθνούς προστασίας, χωρίς να χρειάζεται να αναπεμφθεί ο φάκελος στην αποφαινόμενη αρχή. Συνεπώς, η εξουσία του δικαστή να λαμβάνει υπόψη νέα στοιχεία τα οποία δεν έχουν κριθεί από την εν λόγω αρχή εντάσσεται στο πλαίσιο του σκοπού της οδηγίας 2013/32, όπως αυτός υπενθυμίστηκε στη σκέψη 109 της παρούσας απόφασης.
- 113 Περαιτέρω, η χρήση του επιθέτου «πλήρης» στο άρθρο 46, παράγραφος 3, της οδηγίας 2013/32 επιβεβαιώνει ότι ο δικαστής οφείλει να εξετάζει τόσο τα στοιχεία που έλαβε ή θα μπορούσε να λάβει υπόψη η αποφαινόμενη αρχή όσο και τα στοιχεία που αφορούν το διάστημα μετά την έκδοση της απόφασης της αρχής αυτής.
- 114 Εξάλλου, δεδομένου ότι η εν λόγω διάταξη πρέπει να ερμηνευθεί κατά τρόπο σύμφωνο προς το άρθρο 47 του Χάρτη, η απαίτηση πλήρους και ex nunc εξέτασης συνεπάγεται ότι το δικαστήριο της προσφυγής πρέπει να πραγματοποιεί ακρόαση του αιτούντος, εκτός αν το δικαστήριο αυτό κρίνει ότι μπορεί να διενεργήσει την εξέταση στηριζόμενο αποκλειστικά και μόνο στα στοιχεία του φακέλου, στα

οποία περιλαμβάνεται τυχόν έκθεση ή απομαγνητοφώνηση της προσωπικής συνέντευξης που πραγματοποιήθηκε από την εν λόγω αρχή (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση της 26ης Ιουλίου 2017, Sacko, C-348/16, EU:C:2017:591, σκέψεις 31 και 44). Σε περίπτωση νέων στοιχείων που ανέκυψαν μετά την έκδοση της προσβαλλόμενης με την προσφυγή απόφασης, το δικαστήριο οφείλει, όπως προκύπτει από το άρθρο 47 του Χάρτη, να παράσχει στον αιτούντα τη δυνατότητα να τοποθετηθεί επ' αυτών, όταν τα εν λόγω στοιχεία μπορούν να λειτουργήσουν εις βάρος του.

- 115 Όσον αφορά την έκφραση «κατά περίπτωση», που χρησιμοποιείται στο χωρίο «ιδίως, κατά περίπτωση, εξέταση των αναγκών διεθνούς προστασίας σύμφωνα με την οδηγία [2011/95]», όπως επισήμανε η Επιτροπή κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, με τη χρήση της έκφρασης αυτής καταδεικνύεται ότι η πλήρης και *ex nunc* εξέταση εκ μέρους του δικαστή δεν απαιτείται κατ' ανάγκη να αφορά την επί της ουσίας εξέταση των αναγκών διεθνούς προστασίας και ότι μπορεί, συνεπώς, να αφορά το παραδεκτό της αίτησης διεθνούς προστασίας, εφόσον το εθνικό δίκαιο επιτρέπει κάτι τέτοιο κατ' εφαρμογήν του άρθρου 33, παράγραφος 2, της οδηγίας 2013/32.
- 116 Τέλος, επιβάλλεται να επισημανθεί ότι από τις αιτιολογικές σκέψεις 16 και 22, από το άρθρο 4 και από τη γενική οικονομία της οδηγίας 2013/32 προκύπτει ότι η εξέταση της αίτησης διεθνούς προστασίας από διοικητικό ή οιονεί δικαστικό όργανο που διαθέτει ειδικά μέσα και εξειδικευμένο προσωπικό αποτελεί ουσιώδες στάδιο των κοινών διαδικασιών τις οποίες θεσπίζει η οδηγία. Συνεπώς, το αναγνωριζόμενο στο άρθρο 46, παράγραφος 3, της οδηγίας δικαίωμα του αιτούντος σε διενέργεια πλήρους και *ex nunc* εξέτασης ενώπιον δικαστηρίου δεν αναιρεί την κατ' άρθρο 12 και 13 της οδηγίας αυτής υποχρέωση του εν λόγω προσώπου να συνεργάζεται με το διοικητικό ή οιονεί δικαστικό όργανο.
- 117 Συνεπώς, εν προκειμένω, το άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 2011/95 αποτελεί κρίσιμο νομικό ζήτημα το οποίο πρέπει να εξετασθεί από το αιτούν δικαστήριο ως πρωτοβάθμιο δικαστήριο και κατά την εκτίμηση του ζητήματος της εφαρμογής της διάταξης αυτής στην περίπτωση της προσφεύγουσας της κύριας δίκης, το δικαστήριο αυτό πρέπει να λάβει υπόψη στοιχεία που ενδέχεται να έχουν ανακύψει μετά την έκδοση της προσβαλλόμενης απόφασης.
- 118 Λαμβανομένων υπόψη όλων των ανωτέρω, στο τρίτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 46, παράγραφος 3, της οδηγίας 2013/32, σε συνδυασμό με το άρθρο 47 του Χάρτη, έχει την έννοια ότι δικαστήριο κράτους μέλους που κρίνει πρωτοδίκως προσφυγή κατά αποφάσεως επί αιτήσεως διεθνούς προστασίας οφείλει να εξετάζει τόσο τα πραγματικά και νομικά ζητήματα –όπως το αν εφαρμόζεται στην περίπτωση του προσφεύγοντος το άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 2011/95– τα οποία έλαβε ή θα μπορούσε να λάβει υπόψη το όργανο που έλαβε τη σχετική απόφαση όσο και εκείνα που ανέκυψαν μετά την έκδοση της απόφασης αυτής.

Επί του τέταρτου ερωτήματος

- 119 Με το τέταρτο ερώτημα το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν το άρθρο 46, παράγραφος 3, της οδηγίας 2013/32, σε συνδυασμό με τα άρθρα 18, 19 και 47 του Χάρτη, έχει την έννοια ότι η απαίτηση πλήρους και *ex nunc* εξέτασης τόσο των πραγματικών όσο και των νομικών ζητημάτων καταλαμβάνει και τους προβλεπόμενους στο άρθρο 33, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής λόγους απαραδέκτου της αίτησης διεθνούς προστασίας και, σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, αν, όταν εξετάζεται ένας τέτοιος λόγος απαραδέκτου από τον δικαστή ενώ ο λόγος αυτός δεν είχε εξετασθεί από την αποφαινόμενη αρχή, πρέπει να αναπέμπεται ο φάκελος στην αρχή αυτή, προκειμένου να πραγματοποιηθεί η προβλεπόμενη στο άρθρο 34 της οδηγίας προσωπική συνέντευξη επί του παραδεκτού.
- 120 Όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 115 της παρούσας απόφασης, η πλήρης και *ex nunc* εξέταση της προσφυγής μπορεί να αφορά το παραδεκτό της αίτησης διεθνούς προστασίας, όταν κάτι τέτοιο επιτρέπεται από το εθνικό δίκαιο. Σύμφωνα με τον σκοπό της οδηγίας 2013/32 να θεσπίσει, κατ'

ελάχιστον, ένα καθεστώς στο οποίο το δικαστήριο που κρίνει πρωτοδίκως προσφυγή κατά της απόφασης της αποφαινόμενης αρχής προβαίνει σε πλήρη και βάσει επικαιροποιημένων στοιχείων εξέταση, το δικαστήριο αυτό μπορεί να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι ο προσφεύγων προστατεύεται επαρκώς σε τρίτη χώρα, με αποτέλεσμα να παρέλκει η εξέταση της ανάγκης προστασίας στην Ένωση και η αίτηση να είναι για τον λόγο αυτό «απαράδεκτη».

- 121 Όσον αφορά τις σωρευτικές προϋποθέσεις από τις οποίες εξαρτάται η εφαρμογή αυτού του λόγου απαραδέκτου, οι οποίες προβλέπονται, για τον μεν λόγο απαραδέκτου που αφορά την πρώτη χώρα ασύλου στο άρθρο 35 της οδηγίας 2013/32, για τον δε λόγο απαραδέκτου που αφορά την ασφαλή τρίτη χώρα στο άρθρο 38 της ίδιας οδηγίας, το εν λόγω δικαστήριο πρέπει να εξετάσει αναλυτικά αν πληρούνται όλες αυτές οι προϋποθέσεις ζητώντας, εφόσον χρειάζεται, από την αποφαινόμενη αρχή να προσκομίσει όλα τα έγγραφα και τα πραγματικά στοιχεία που μπορούν να ασκήσουν επιρροή.
- 122 Εν προκειμένω, από τη διατύπωση του τέταρτου ερωτήματος και από τις επεξηγήσεις που το συνοδεύουν προκύπτει ότι το αιτούν δικαστήριο εξετάζει το ενδεχόμενο να εφαρμόσει την έννοια της «πρώτης χώρας ασύλου», που ορίζεται στο άρθρο 35 της οδηγίας 2013/32, ή την έννοια της «ασφαλούς τρίτης χώρας», που ορίζεται στο άρθρο 38 της οδηγίας αυτής, στην οποία αναφέρεται στο άρθρο 35, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας αυτής, ή την έννοια της «ασφαλούς χώρας καταγωγής», που ορίζεται στο άρθρο 36, παράγραφος 1, της ίδιας οδηγίας, έννοια στην οποία γίνεται αναφορά στο τέταρτο ερώτημα, υπό γ.
- 123 Όσον αφορά την έννοια της «ασφαλούς χώρας καταγωγής», επισημαίνεται ότι η έννοια αυτή δεν περιλαμβάνεται καθαυτή στους λόγους απαραδέκτου που προβλέπονται στο άρθρο 33 της οδηγίας 2013/32. Κατά συνέπεια, παρέλκει η περαιτέρω εξέτασή της στο πλαίσιο της παρούσας αίτησης προδικαστικής απόφασης.
- 124 Αντιθέτως, το αιτούν δικαστήριο, στο μέτρο που εξετάζει το ενδεχόμενο να εφαρμόσει την έννοια της «πρώτης χώρας ασύλου» ή την έννοια της «ασφαλούς τρίτης χώρας», πρέπει να προβεί στην εξέταση που αναφέρθηκε στη σκέψη 121 της παρούσας απόφασης και, πριν εκδώσει την απόφασή του, πρέπει να βεβαιωθεί ότι έχει δοθεί στον προσφεύγοντα η δυνατότητα να εκθέσει αυτοπροσώπως την άποψή του ως προς το αν εφαρμόζεται στην περίπτωση του ο λόγος απαραδέκτου.
- 125 Το δικαίωμα ακρόασης του αιτούντος επί του παραδεκτού της αίτησής του πριν από τη λήψη απόφασης επί του ζητήματος αυτού στη μεν διαδικασία ενώπιον της αποφαινόμενης αρχής εξασφαλίζεται με την προβλεπόμενη στο άρθρο 34 της οδηγίας 2013/32 προσωπική συνέντευξη, ενώ στη διαδικασία «ενδίκων μέσων», που προβλέπεται στο άρθρο 46 της ίδιας οδηγίας, το δικαίωμα αυτό απορρέει από το άρθρο 47 του Χάρτη και ασκείται, εφόσον παρίσταται ανάγκη, μέσω της ακρόασης του αιτούντος (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση της 26ης Ιουλίου 2017, Sacko, C-348/16, EU:C:2017:591, σκέψεις 37 έως 44).
- 126 Επισημαίνεται, συναφώς, ότι, σε περίπτωση που ο λόγος απαραδέκτου που εξετάζεται από το δικαστήριο που κρίνει την προσφυγή έχει εξετασθεί και από την αποφαινόμενη αρχή πριν από την έκδοση της προσβαλλόμενης με την προσφυγή αυτή απόφασης, το δικαστήριο αυτό μπορεί να στηριχθεί στην έκθεση της προσωπικής συνέντευξης που διενεργήθηκε από την εν λόγω αρχή, χωρίς να προβεί σε ακρόαση του προσφεύγοντος, εκτός αν το θεωρεί αναγκαίο.
- 127 Αν, αντιθέτως, η αποφαινόμενη αρχή δεν εξέτασε αυτό τον λόγο απαραδέκτου και, συνεπώς, δεν πραγματοποίησε την προσωπική συνέντευξη του άρθρου 34 της οδηγίας 2013/32, στο δικαστήριο απόκειται να προβεί στην ακρόαση, εφόσον κρίνει ότι ο συγκεκριμένος λόγος απαραδέκτου έπρεπε να είχε εξετασθεί από την αποφαινόμενη αρχή ή ότι παρίσταται πλέον αναγκαία η εξέτασή του λόγω νέων στοιχείων που έχουν μεσολαβήσει.

- 128 Όπως ισχύει, βάσει του άρθρου 12, παράγραφος 1, στοιχείο β', της οδηγίας 2013/32, για τις προσωπικές συνεντεύξεις που διενεργούνται από την αποφαινόμενη αρχή, έτσι και κατά την ακρόαση του αιτούντος από τον δικαστή πρέπει να παρέχονται στον αιτούντα υπηρεσίες διερμηνέα, εφόσον απαιτείται, προκειμένου να εκθέσει τα επιχειρήματά του.
- 129 Όσον αφορά, τέλος, τον προβληματισμό που εξέθεσε το αιτούν δικαστήριο σχετικά με το αν η απαίτηση πλήρους και *ex nunc* εξέτασης τόσο των νομικών όσο και των πραγματικών ζητημάτων πρέπει να ερμηνεύεται υπό το πρίσμα των άρθρων 18 και 19 του Χάρτη, αρκεί η επισήμανση ότι τα θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώνονται με τις διατάξεις αυτές ως προς το δικαίωμα ασύλου και την προστασία σε περίπτωση απομάκρυνσης, απέλασης και έκδοσης, αντιστοίχως, πρέπει βεβαίως να γίνονται σεβαστά κατά την εφαρμογή της ανωτέρω απαίτησης, ωστόσο στο πλαίσιο της απάντησης στο προδικαστικό αυτό ερώτημα δεν προσφέρουν κανένα πρόσθετο συγκεκριμένο συμπέρασμα σχετικά με το περιεχόμενο της εν λόγω απαίτησης.
- 130 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, στο τέταρτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 46, παράγραφος 3, της οδηγίας 2013/32, σε συνδυασμό με το άρθρο 47 του Χάρτη, έχει την έννοια ότι η απαίτηση πλήρους και *ex nunc* εξέτασης τόσο των πραγματικών όσο και των νομικών ζητημάτων μπορεί να καταλαμβάνει και τους προβλεπόμενους στο άρθρο 33, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής λόγους απαραδέκτου της αίτησης διεθνούς προστασίας, εφόσον κάτι τέτοιο επιτρέπεται από το εθνικό δίκαιο, και ότι σε περίπτωση που το δικαστήριο που κρίνει την προσφυγή διερευνά το ενδεχόμενο να εξετάσει λόγο απαραδέκτου ο οποίος δεν εξετάστηκε από την αποφαινόμενη αρχή, το δικαστήριο αυτό πρέπει να πραγματοποιήσει ακρόαση του αιτούντος, προκειμένου να του παράσχει τη δυνατότητα να εκθέσει, αυτοπροσώπως και σε γλώσσα που κατέχει, την άποψή του σχετικά με την εφαρμογή του λόγου αυτού στη δική του περίπτωση.

Επί του πέμπτου ερωτήματος

- 131 Με το πέμπτο ερώτημα το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν το άρθρο 35, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β', της οδηγίας 2013/32 έχει την έννοια ότι, εφόσον σε πρόσωπο εγγεγραμμένο στην UNRWA παρέχεται πραγματική προστασία ή συνδρομή από τον οργανισμό αυτό σε τρίτη χώρα, η οποία δεν αποτελεί την περιοχή της συνηθούς διαμονής του αλλά εντάσσεται στη ζώνη επιχειρήσεων της UNRWA, το εν λόγω πρόσωπο θεωρείται ότι προστατεύεται επαρκώς στην τρίτη αυτή χώρα κατά την έννοια της εν λόγω διάταξης.
- 132 Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι το ερώτημα αυτό υποβάλλεται λόγω του ότι, κατά τη διάρκεια της ένοπλης σύγκρουσης, τον Ιούλιο και τον Αύγουστο του 2014, μεταξύ του κράτους του Ισραήλ και της Χαμάς, η S. Alheto εγκατέλειψε τη Γάζα αναζητώντας ασφάλεια στην Ιορδανία, χώρα στην οποία διέμεινε και από την οποία μετέβη στη Βουλγαρία.
- 133 Η Ιορδανία περιλαμβάνεται στη ζώνη επιχειρήσεων της UNRWA. Κατά συνέπεια, χωρίς να αποκείται στο Δικαστήριο να εξετάσει τη φύση της εντολής που έχει λάβει ο οργανισμός αυτός ούτε την ικανότητά του να ανταποκριθεί στην εντολή αυτή, δεν μπορεί πάντως να αποκλεισθεί το ενδεχόμενο ο εν λόγω οργανισμός να είναι σε θέση να προσφέρει στην Ιορδανία σε πρόσωπο εγγεγραμμένο σε αυτόν συνθήκες διαβίωσης σύμφωνες με την αποστολή του, όταν το πρόσωπο αυτό εγκαταλείπει τη Λωρίδα της Γάζας.
- 134 Συνεπώς, σε περίπτωση που πρόσωπο το οποίο έχει εγκαταλείψει τη ζώνη επιχειρήσεων της UNRWA και υποβάλλει αίτηση διεθνούς προστασίας στην Ένωση λαμβάνει στη ζώνη αυτή αποτελεσματική προστασία ή συνδρομή από την UNRWA, η οποία του επιτρέπει να ζει με ασφάλεια, υπό αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης και χωρίς να διατρέχει τον κίνδυνο επαναπροώθησης στη συνηθη περιοχή διαμονής του για όσο διάστημα δεν είναι δυνατό να επιστρέψει εκεί με ασφάλεια, το πρόσωπο αυτό δεν μπορεί να θεωρηθεί από την αποφαινόμενη αρχή ως πρόσωπο που υποχρεώθηκε να εγκαταλείψει τη ζώνη επιχειρήσεων της UNRWA για λόγους ανεξάρτητους από τη θέλησή του. Στην περίπτωση

αυτή το εν λόγω πρόσωπο πρέπει να αποκλεισθεί από το καθεστώς πρόσφυγα στην Ένωση, σύμφωνα με το άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 2011/95, όπως αυτό έχει ερμηνευθεί από τη νομολογία που μνημονεύθηκε στη σκέψη 86 της παρούσας απόφασης.

- 135 Εν προκειμένω, στο αιτούν δικαστήριο απόκειται να κρίνει, βάσει εξατομικευμένης εξέτασης όλων των κρίσιμων στοιχείων, αν η περίπτωση της S. Alheto αποτελεί μια τέτοια περίπτωση.
- 136 Εξάλλου, σε περίπτωση που ισχύει κάτι τέτοιο, η κατάσταση αυτή, υπό την επιφύλαξη των επισημάνσεων που ακολουθούν, μπορεί να οδηγήσει στην απόρριψη της αίτησης διεθνούς προστασίας όσον αφορά το αίτημα επικουρικής προστασίας.
- 137 Συγκεκριμένα, το άρθρο 33, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2013/32 επιτρέπει στα κράτη μέλη να θεωρούν απαράδεκτη στο σύνολό της την αίτηση διεθνούς προστασίας όταν χώρα που δεν είναι κράτος μέλος θεωρείται η πρώτη χώρα ασύλου του αιτούντος, κατά την έννοια του άρθρου 35 της οδηγίας αυτής.
- 138 Κατά το γράμμα του άρθρου 35, πρώτο εδάφιο, στοιχεία α' και β', της οδηγίας 2013/32, μια χώρα μπορεί να θεωρηθεί πρώτη χώρα ασύλου για έναν συγκεκριμένο αιτούντα εάν, αντιστοίχως, το πρόσωπο αυτό έχει αναγνωρισθεί ως πρόσφυγας από τη χώρα αυτή και απολαύει ακόμη της σχετικής προστασίας ή απολαύει άλλης επαρκούς προστασίας στην εν λόγω χώρα, επωφελούμενος μεταξύ άλλων από την αρχή της μη επαναπροώθησης, με την προϋπόθεση ότι θα γίνει εκ νέου δεκτός στη χώρα αυτή.
- 139 Τα πρόσωπα που έχουν εγγραφεί στην UNRWA, όπως υπενθυμίστηκε στη σκέψη 6 της παρούσας απόφασης, έχουν το καθεστώς του «Παλαιστίνιου πρόσφυγα στην Εγγύς Ανατολή». Κατά συνέπεια, δεν έχουν καθεστώς πρόσφυγα συνδεδεμένο ειδικά με το Χασεμιτικό Βασίλειο της Ιορδανίας και ως εκ τούτου δεν μπορούν, απλώς και μόνον επειδή έχουν εγγραφεί στην UNRWA και δέχονται προστασία ή συνδρομή από αυτή, να υπαχθούν στο άρθρο 35, πρώτο εδάφιο, στοιχείο α', της οδηγίας 2013/32.
- 140 Αντιθέτως, Παλαιστίνιος εγγεγραμμένος στην UNRWA ο οποίος έχει εγκαταλείψει τον συνηθή τόπο διαμονής του στη Λωρίδα της Γάζας και έχει μεταβεί στην Ιορδανία προτού μεταβεί σε κράτος μέλος και υποβάλει εκεί αίτηση διεθνούς προστασίας πρέπει να θεωρηθεί ότι απολαύει άλλης επαρκούς προστασίας στην τρίτη αυτή χώρα, επωφελούμενος μεταξύ άλλων από την αρχή της μη επαναπροώθησης, κατά την έννοια του άρθρου 35, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β', της οδηγίας 2013/32, υπό την προϋπόθεση, πρώτον, ότι είναι εγγυημένη η επανεισδοχή του, δεύτερον, ότι του παρέχεται αποτελεσματική προστασία ή συνδρομή από την UNRWA, η οποία αναγνωρίζεται ή και ρυθμίζεται από την εν λόγω τρίτη χώρα και, τρίτον, ότι οι αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους στο οποίο έχει υποβληθεί η αίτηση διεθνούς προστασίας έχουν πεισθεί μετά βεβαιότητας ότι το πρόσωπο αυτό θα μπορέσει να διαμείνει σε αυτή την τρίτη χώρα με ασφάλεια και υπό αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης για όσο διάστημα απαιτηθεί λόγω των κινδύνων που αντιμετωπίζει στη Λωρίδα της Γάζας.
- 141 Σε αυτή την περίπτωση, το Χασεμιτικό Βασίλειο της Ιορδανίας, ως ανεξάρτητο κράτος του οποίου η επικράτεια είναι διακριτή από αυτή της συνηθούς κατοικίας του ενδιαφερομένου, αναλαμβάνοντας τη δέσμευση για επανεισδοχή του ενδιαφερομένου, αναγνωρίζοντας την αποτελεσματική προστασία ή συνδρομή που παρέχει η UNRWA και τηρώντας την αρχή της μη επαναπροώθησης, θα αποτελούσε κράτος υπεύθυνο προστασίας, κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 2011/95, και θα πληρούσε όλες τις προϋποθέσεις του άρθρου 35, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β', της οδηγίας 2013/32 για να εμπίπτει στην έννοια της «πρώτης χώρας ασύλου» που περιγράφεται στη διάταξη αυτή.
- 142 Στο αιτούν δικαστήριο απόκειται να κρίνει, αφού ζητήσει, ενδεχομένως, από την DAB όλα τα κρίσιμα έγγραφα και πραγματικά στοιχεία, αν εν προκειμένω πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις που εκτέθηκαν στη σκέψη 140 της παρούσας απόφασης.

- 143 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, στο πέμπτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 35, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β', της οδηγίας 2013/32 έχει την έννοια ότι πρόσωπο εγγεγραμμένο στην UNRWA, εφόσον του παρέχεται από τον οργανισμό αυτό αποτελεσματική προστασία ή συνδρομή σε τρίτη χώρα που δεν αποτελεί την επικράτεια στην οποία έχει τη συνήθη διαμονή του, πρέπει να θεωρηθεί ότι προστατεύεται επαρκώς σε αυτή την τρίτη χώρα, υπό την έννοια της διάταξης αυτής, όταν η εν λόγω χώρα:
- αναλαμβάνει τη δέσμευση να αποδεχτεί την επανεισδοχή του ενδιαφερομένου, ο οποίος έχει εγκαταλείψει την επικράτειά της για να ζητήσει διεθνή προστασία στην Ένωση και
  - αναγνωρίζει την εν λόγω προστασία ή συνδρομή της UNRWA και σέβεται την αρχή της μη επαναπροώθησης, επιτρέποντας κατ' αυτόν τον τρόπο στον ενδιαφερόμενο να διαμείνει στο έδαφός της με ασφάλεια, υπό αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης και για όσο διάστημα απαιτηθεί λόγω των κινδύνων που διατρέχει στον συνήθη τόπο διαμονής του.

Επί του έκτου ερωτήματος

- 144 Με το έκτο ερώτημα το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν το άρθρο 46, παράγραφος 3, της οδηγίας 2013/32, σε συνδυασμό με το άρθρο 47 του Χάρτη, έχει την έννοια ότι, όταν το δικαστήριο που κρίνει σε πρώτο βαθμό προσφυγή κατά απόφασης που εκδίδεται επί αίτησης διεθνούς προστασίας ακυρώνει την απόφαση αυτή, υποχρεούται να κρίνει το ίδιο την αίτηση διεθνούς προστασίας, και να τη δεχθεί ή να την απορρίψει.
- 145 Επισημαίνεται, επ' αυτού, ότι το άρθρο 46, παράγραφος 3, της οδηγίας 2013/32 αφορά μόνο την «εξέταση» της προσφυγής, συνεπώς δεν αφορά το ζήτημα της συνέχειας που δίνεται σε περίπτωση ακύρωσης της απόφασης που αποτελεί το αντικείμενο της προσφυγής αυτής.
- 146 Εκδίδοντας την οδηγία 2013/32 ο νομοθέτης της Ένωσης δεν σκόπευε, συνεπώς, να θεσπίσει κοινό κανόνα βάσει του οποίου το οιοδήποτε δικαστικό ή διοικητικό όργανο του άρθρου 2, στοιχείο στ', της οδηγίας, μετά την ακύρωση της αρχικής του απόφασης επί αίτησης διεθνούς προστασίας αυτής, παύει να είναι αρμόδιο. Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι, όταν η απόφαση ακυρώνεται, ο φάκελος της υπόθεσης αναπέμπεται στο εν λόγω όργανο, προκειμένου να ληφθεί από αυτό νέα απόφαση.
- 147 Ωστόσο, το άρθρο 46, παράγραφος 3, της οδηγίας 2013/32 θα έχανε την πρακτική του αποτελεσματικότητα αν γινόταν δεκτό ότι, μετά την έκδοση δικαστικής απόφασης με την οποία το πρωτοβάθμιο δικαστήριο προέβη, σύμφωνα με τη διάταξη αυτή, σε πλήρη και ex nunc εκτίμηση των αναγκών διεθνούς προστασίας του αιτούντος βάσει της οδηγίας 2011/95, το εν λόγω όργανο μπορεί να λάβει απόφαση αντίθετη προς την εκτίμηση αυτή ή μπορεί να αδρανήσει για μεγάλο διάστημα, αυξάνοντας την πιθανότητα να μεσολαβήσουν στοιχεία που απαιτούν νέα εκτίμηση.
- 148 Κατά συνέπεια, έστω και αν η οδηγία 2013/32 δεν έχει ως σκοπό να θεσπίσει κοινό κανόνα σχετικό με την αρμοδιότητα έκδοσης νέας απόφασης επί αίτησης διεθνούς προστασίας μετά την ακύρωση της αρχικής απόφασης, από τον σκοπό διασφάλισης της ταχύτερης δυνατής εξέτασης των αιτήσεων αυτών, από την υποχρέωση να διασφαλίζεται η πρακτική αποτελεσματικότητα του άρθρου 46, παράγραφος 3, της οδηγίας, καθώς και από την ανάγκη, βάσει του άρθρου 47 του Χάρτη, να διασφαλίζεται μια πραγματική προσφυγή, προκύπτει ότι κάθε κράτος μέλος που δεσμεύεται από την εν λόγω οδηγία οφείλει να διαμορφώνει την εθνική του νομοθεσία κατά τρόπο τέτοιο ώστε, σε περίπτωση ακύρωσης της αρχικής απόφασης και αναπομπής του φακέλου στο οιοδήποτε δικαστικό ή διοικητικό όργανο του άρθρου 2, στοιχείο στ', της οδηγίας αυτής, να εκδίδεται νέα απόφαση εντός σύντομου χρόνου και η απόφαση αυτή να είναι σύμφωνη με την εκτίμηση που περιλαμβάνεται στην ακυρωτική δικαστική απόφαση.

149 Κατά συνέπεια, στο έκτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 46, παράγραφος 3, της οδηγίας 2013/32, σε συνδυασμό με το άρθρο 47 του Χάρτη, έχει την έννοια ότι δεν θεσπίζει κοινούς διαδικαστικούς κανόνες σχετικά με την αρμοδιότητα έκδοσης νέας απόφασης επί της αίτησης διεθνούς προστασίας μετά την ακύρωση της αρχικής απόφασης από το αρμόδιο δικαστήριο. Ωστόσο, η ανάγκη να διασφαλίζεται η πρακτική αποτελεσματικότητα του άρθρου 46, παράγραφος 3, της οδηγίας αυτής και η πραγματική προσφυγή σύμφωνα με το άρθρο 47 του Χάρτη επιτάσσει, σε περίπτωση αναπομπής του φακέλου στο οιοδήποτε δικαστικό ή διοικητικό όργανο του άρθρου 2, στοιχείο στ', της εν λόγω οδηγίας, να εκδίδεται νέα απόφαση εντός σύντομου χρόνου και η απόφαση αυτή να είναι σύμφωνη προς την εκτίμηση που περιλαμβάνεται στην ακυρωτική δικαστική απόφαση.

Επί των δικαστικών εξόδων

150 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφαινεται:

- 1) Το άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 2011/95/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας, σε συνδυασμό με το άρθρο 10, παράγραφος 2, της οδηγίας 2013/32/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας, έχει την έννοια ότι για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται από πρόσωπο εγγεγραμμένο στην Υπηρεσία Αρωγής και Έργων των Ηνωμένων Εθνών για τους Παλαιστίνιους πρόσφυγες στην Εγγύς Ανατολή (UNRWA) επιβάλλεται να εξετάζεται αν στο πρόσωπο αυτό παρέχεται αποτελεσματική προστασία ή συνδρομή από τον εν λόγω οργανισμό, υπό την προϋπόθεση ότι η αίτηση αυτή δεν έχει προηγουμένως απορριφθεί λόγω της συνδρομής άλλου λόγου αποκλεισμού ή απαραδέκτου πέραν του προβλεπόμενου στο άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο α', πρώτη περίοδος, της οδηγίας 2011/95.
- 2) Το άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο α', δεύτερη περίοδος, της οδηγίας 2004/83/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για θέσπιση ελάχιστων απαιτήσεων για την αναγνώριση και το καθεστώς των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως προσφύγων ή ως προσώπων που χρήζουν διεθνούς προστασίας για άλλους λόγους, και το άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο α', δεύτερη περίοδος, της οδηγίας 2011/95 έχουν την έννοια ότι:
  - αντιτίθενται σε εθνική κανονιστική ρύθμιση που δεν προβλέπει καθόλου ή που δεν μεταφέρει ορθά στο εθνικό δίκαιο τον περιλαμβανόμενο σε αυτά λόγο παύσης εφαρμογής του λόγου αποκλεισμού από το καθεστώς πρόσφυγα·
  - έχουν άμεσο αποτέλεσμα και
  - μπορούν να εφαρμοσθούν ακόμη και αν ο αιτών διεθνή προστασία δεν αναφέρθηκε ρητώς σε αυτά.
- 3) Το άρθρο 46, παράγραφος 3, της οδηγίας 2013/32, σε συνδυασμό με το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχει την έννοια ότι δικαστήριο κράτους μέλους που κρίνει πρωτοδίκως προσφυγή κατά αποφάσεως επί αιτήσεως διεθνούς

προστασίας οφείλει να εξετάζει τόσο τα πραγματικά και νομικά ζητήματα –όπως το αν εφαρμόζεται στην περίπτωση του προσφεύγοντος το άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 2011/95– τα οποία έλαβε ή θα μπορούσε να λάβει υπόψη το όργανο που έλαβε τη σχετική απόφαση όσο και εκείνα που ανέκυψαν μετά την έκδοση της απόφασης αυτής.

- 4) Το άρθρο 46, παράγραφος 3, της οδηγίας 2013/32, σε συνδυασμό με το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, έχει την έννοια ότι η απαίτηση πλήρους και ex nunc εξέτασης τόσο των πραγματικών όσο και των νομικών ζητημάτων μπορεί να καταλαμβάνει και τους προβλεπόμενους στο άρθρο 33, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής λόγους απαραδέκτου της αίτησης διεθνούς προστασίας, εφόσον κάτι τέτοιο επιτρέπεται από το εθνικό δίκαιο, και ότι σε περίπτωση που το δικαστήριο που κρίνει την προσφυγή διερευνά το ενδεχόμενο να εξετάσει λόγο απαραδέκτου ο οποίος δεν εξετάστηκε από την αποφαινόμενη αρχή, το δικαστήριο αυτό πρέπει να πραγματοποιήσει ακρόαση του αιτούντος, προκειμένου να του παράσχει τη δυνατότητα να εκθέσει, αυτοπροσώπως και σε γλώσσα που κατέχει, την άποψή του σχετικά με την εφαρμογή του λόγου αυτού στη δική του περίπτωση.
- 5) Το άρθρο 35, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β', της οδηγίας 2013/32 έχει την έννοια ότι πρόσωπο εγγεγραμμένο στην Υπηρεσία Αρωγής και Έργων του ΟΗΕ για τους Παλαιστίνιους Πρόσφυγες στην Εγγύς Ανατολή (UNRWA), εφόσον του παρέχεται από τον οργανισμό αυτό αποτελεσματική προστασία ή συνδρομή σε τρίτη χώρα που δεν αποτελεί την επικράτεια στην οποία έχει τη συνήθη διαμονή του, πρέπει να θεωρηθεί ότι προστατεύεται επαρκώς σε αυτή την τρίτη χώρα, υπό την έννοια της διάταξης αυτής, όταν η εν λόγω χώρα:
  - αναλαμβάνει τη δέσμευση να αποδεχτεί την επανεισοδή του ενδιαφερομένου, ο οποίος έχει εγκαταλείψει την επικράτειά της για να ζητήσει διεθνή προστασία στην Ευρωπαϊκή Ένωση και
  - αναγνωρίζει την εν λόγω προστασία ή συνδρομή της UNRWA και σέβεται την αρχή της μη επαναπροώθησης, επιτρέποντας κατ' αυτόν τον τρόπο στον ενδιαφερόμενο να διαμείνει στο έδαφός της με ασφάλεια, υπό αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης και για όσο διάστημα απαιτηθεί λόγω των κινδύνων που διατρέχει στον συνήθη τόπο διαμονής του.
- 6) Το άρθρο 46, παράγραφος 3, της οδηγίας 2013/32, σε συνδυασμό με το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, έχει την έννοια ότι δεν θεσπίζει κοινούς διαδικαστικούς κανόνες σχετικά με την αρμοδιότητα έκδοσης νέας απόφασης επί της αίτησης διεθνούς προστασίας μετά την ακύρωση της αρχικής απόφασης από το αρμόδιο δικαστήριο. Ωστόσο, η ανάγκη να διασφαλίζεται η πρακτική αποτελεσματικότητα του άρθρου 46, παράγραφος 3, της οδηγίας αυτής και η πραγματική προσφυγή σύμφωνα με το άρθρο 47 του Χάρτη επιτάσσει, σε περίπτωση αναπομπής του φακέλου στο οιοδήποτε δικαστικό ή διοικητικό όργανο του άρθρου 2, στοιχείο στ', της εν λόγω οδηγίας, να εκδίδεται νέα απόφαση εντός σύντομου χρόνου και η απόφαση αυτή να είναι σύμφωνη προς την εκτίμηση που περιλαμβάνεται στην ακυρωτική δικαστική απόφαση.

(υπογραφές)